Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 81 (14101) | 1973 оной апрелиин 6, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

...дэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ Бу... ороной газар тараалангай хүдэлмэрилэгшэдэй, механизаторнуудай урда айхабтар ехэ, харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Нэн түрүүн үнгэрһэн хоёр жэлдэ ...о таряа болон бусад ургамалнуудые түсэбһөө дутуу ...ынаа хүсэлдүүлхын тула тараалан, сабшалангай ... эрид дээшэлүүлхэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ абаһан ...лгаа бэелүүлхэ хэрэгтэй. Хоёрдохёор, энэ жэлдэ 50 ...ган гектар шэнэ, боро газар хахалжа, тарилгаяа ...хэ үүсхэл республикамнай гарганхай. Гурбада... ажахы бүхэндэ тооной һайжаруулагдамал бэлшээри ...ргэдэжэ, тэндэ культуртехническэ хүдэлмэри хэхэ, ...олхо, ургасыень дээшэлүүлхэ даабари хүргэгдэнхэй. ...э бүхы ажал ехэтэй хүдэлмэриие саг соонь, һайн ...ртайгаар үнгэргэхын тула хабарай үдэр бүхэниие ...энээр хэрэглэхэ, трактор, машинануудаа бүтээсэ ...гээр хүдэлгэхэ, ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандаха, ...техническэ эрилтэнүүдые наринаар баримталха шу... Тиимэһээ бригада, звено, механизатор бүхэн хабар...хэ хүдэлмэреэ һайнаар түсэблэжэ, хэзээ хэзээнэй... эхитэйгээр ажаллаха болоно.

Мартын 20-һоо республика дотор тараалан, сабшалан, ...эри һайжаруулха габшагай хоёр һара эхилбэ. ...н үедэ наг шэбхэ зөөхэ, һайрам тогтоохо, минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, газар уһалха, сабшалан сэ...хэ, хорёолхо гэхэ мэтэ хүдэлмэри үргэн далайсатай ябуулагдаха жэшээтэй.

...н ургасын түлөө тэмсэлдэ хабарай тарилгын хү...эри шиидхэхы удха шанартай. Тарилгаяа саг соонь ...тула газараа, үрэһээ бэлдэхэ, тараалангаа уһалха ...мэтэ хүдэлмэриие түргэнөөр ябуулха хэрэгтэй.

Хабарай дунда һарын гараад байха үедэ республи...ай колхоз, совхозууд тарилгадаа хэр зэргэ бэлдэнэб, ...лан, сабшалангаа үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхээр хэр оролдожо байнаб гэжэ хаража үзэе. Юрэн...рэнь абахада, ажахынуудай механизаторнууд, лу...ууд, газар тараалангай бусад хүдэлмэрилэгшэд энэ ...баян ургаса абаха гэжэ хэзээ хэзээнэйхиһээ орол...оор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байнхай.

...гын аймагай механизаторнууд энэ жэлдэ гектар ...һөө 11 центнер орооһо таряа, уһалагдадаг сабшалан ...гектарай 15 центнер үбһэ ургуулжа абаха, 4250 ...р шэнэ, боро газар элдүүрилжэ, тэрэнэй хоёр мян...нь тарилга хэхээр шиидэнхэй. Тэрэ тоодо эхэ хо...отара бүхэнэй дэргэдэ 10—15 гектар хорёолжо, ...о тариха, үбһэ ногооной үндэр ургаса абаха ге...овска участогуудаа 1810 гектараар үргэдхэжэ, тэ... хорёолхо зорилго урдаа табяад, хэлэһэн үгэдөө хү...гэжэ оролдожо байна. Аймаг дотор газар һайжа... габшагай хоёр һара мартын 1-һээ захалаад, энэ ...колхоз, совхозуудта нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ ...ай. Энэ жэлдэ саһанай ехэ байһые хараада абажа, ...ан, майла газарта һайрам тогтоохо хүдэлмэри хэг... наг шэбхэ зөөгдэжэ, бүлүүр станцинууд хүдэлгэг... Мүн тэжээлэй ургамалнуудые һайнаар ургуулжа ...звенонууд байгуулагдана, тэдэнэрэй ажалай түлөө...римшуулагдана.

...ан-Үдын аймагай колхоз, совхозуудай механизатор...овощ, хартаабха ехээр тарижа, баян ургаса абаха ...горитой хүдэлмэри хэжэ захаланхай. Эндэ тусхай ...оруулагдамал звенонүүд байгуулагдажа, тэдэндэ ...ой газар, техникэ, үтэгжүүлгэ, уһалууриин тү...рагнүүд даалгагдана.

...анскын, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй болон бусад ...уудта тараалан, сабшалангаа үргэдхэхэ, ургасыень ...үүлхэ хэмжээнүүд хараалагдажа, бодото дээрээ ...гдэнэ.

...энэ жэлдэ тараалан, сабшалангай ургаса дээшэ...хүдэлмэри хаа хаанагүй жэгдэ һайнаар ябуулаг...хын аргагүй. Илангаяа үрэһэ хүрэнгэеэ тарилгын ...а хүргэхэ, трактор, машинануудаа бэлэн болгохо ...дутагдалнууд олон байһаар. Тарилга хэжэ эхилхэ ...ой газаа орожо ерэбэшье, колхоз, совхозуудай үрэ...гушаад процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөөдүй. ...ажахынууд нютагтаа таараха өөрын һайн үрэһэ ...байшоо. Илангаяа Кабанскын, Яруунын, Захаа..., Зэдын аймагуудай ажахынуудта үрэһэнэй шанар

...ублика дотор газар һайжаруулха габшагай хоёр ...сноcхогдоһоор хахад һара үнгэрбэшье, Хяагтын, ...аанай, Хэжэнгын, аймагуудай колхоз, совхозуудта ...хэ юумэн мүнөө дээрээ хэгдээгүй байһаар. Һаял ...рын туршада хэгдэхэ хүдэлмэри тодорхойлогдожо, ...гдажа байнхай. Мүн тараалан, сабшалан дээрэ ...аха бригада, звенонуудта, отрядуудта үйлэдбэ... ажахын тоосооной түсэб бүрин хүргэгдөөгүй бай...

...жэлдэ тараалан, сабшалангай, бэлшээрниин ургаса ...үүлхэ талаар ехэ зорилгонуудай хараалагдаад ..., урдынхидаал адли һанаа амар, хайша хэрэгээр, ...ябшоор ажаллажа болохогүй. Тараалан, сабшалан ...ажалладаг хүн бүхэн урдахи зорилгоёо түргэнөөр ...ойлжо, тэрэнээ бэелүүлжэ захалха ушартай.

...таяа ехэ, харюусалгатай уялганууд ажахынуудай ...ууд болон мелиораторнуудта тудана. Эдэнэр байг...о одоол шадабаритай бэрхэ мэргэжэлтэд, үйлэд... ёһотой технологууд байһанаа харуулха зэргэтэй. ...ын болзор, үрэһэнэй нормо тодорхойлходоо ню...байгаалиин уларил, газарай хүрьһэнэй шанар заа...раада абтаха ушартай. Тиихын тула нютагай, сорт...тын участогуудай олон жэлэй шэнжэлэлгэнүүд ...а абтаха байна. Тиихэдэ газар хахалха, үрэһэ та...агротехникэ наринаар баримталха, наг шэбхэ болон ...альна үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ, тараалан, саб... уһалха гурим сахиха тушаа агрономууд, мелио...ууд эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ...а уялгатай. Тэрэшэлэн уһалагдадаг газарые таа...р хубаарилха, севооборот баримталха тушаа агро...д сэхэ харюусалгатай.

...эл республикынгаа 50 жэлэй түүхэтэ ойн тэм...ахэ жэлдэ тараалан, сабшалан дээрэһээ баян ...абажа, бэлшээреэ һайжаруулха гээшэ хүдөөгэй ...изаторнуудай, газар тараалангай бүхы хүдэлмэри...эй дайшалхы хэрэг мүн. Тиимэһээ хабарай нэгэ ...дэр, час минн алдангүй, бүхы хүсэеэ арга боломжо... баян ургаса туйлаха хэрэгтэ зорюулха шухала.

...ад механизаторнууд, газар тараалангай бүхы хү...лэгшэд! 1973 ондо баян ургаса туйлаха гэһэн бү...на социалис мүрысөөндэ ороходоо абаһан уялгаяа ...ахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдоёл.

СУЛХАРЫН ТАЛАДА ШУУЯАТАЙ

Фоторепортаж

Түсэбтэ табан жэлэй эсэс болохо 1975 он болотор нуга сабшалангайнгаа үрэжэлыс эрид һайжаруулжа, адууһа малдаа бардам хүрэхэ үбһэ, тэжээл хуряажа абадаг болохын тула «Коммунизм» колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хэдэн жэлэй саада тээ онһожоруулагдамал тусхай лугомелиоративна отряд эмхидхэһэн юм.

— Манай отряд үбһэ хуряалгын дүүрэхэтэй адли отара, гүүртэнүүдэй газаагуурхи обоолоотой наг шэбхэ онгилжо, сабшалан дээрэ тараадаг, һубаг, ханаабуудаа сэбэрлэжэ, хаалта, боолтонуудыень һэльбэн заһабарилдаг юм. Тиихэдэ хүйтэржэ, газарай хүрэхэдэ һөөг бургааһыень, дошо дэгнүүлыень бульдозероор түлхижэ сэбэрлэдэг байна. Юрэдөө, хэхэ ажал яһала бии байгша. Намарһаа эхилжэ эдэ бүхы ажалаа саг соонь бүтээгээгүй һаа, хабартаа урдигдэдэггүй юм,— гэжэ тус отрядые хүтэлбэрилэгшэ, Социалис Ажалай Герой Пантелеймон Петрович Челночков хөөрэнэ.

Нэрээшье тиимэл даа. Юуб гэхэдэ, дурсагдагша отрядай механизаторнууд наг шэбхэ гаргажа тарааха, сабшалангай газар шулуу шохойһоо сэбэрлэжэ, һубаг, ханаабуудаа бэлдэхэ хүдэлмэреэ аймаг дотороо эгээн түрүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Мүнөөшье энэ коллектив Сулхарын сабшаланда наг шэбхэ зөөжэ байна. Һүүлэй мэдээгээр тус отрядай механизаторнууд сабшалан дээрэ 5 мянга шахуу тонно наг шэбхэ гарганхай.

— Мүнөө соносхогдоод байһан габшагай хоёр һарын дүүрэтэр тараалан, сабшалан болон бэлшээри дээрэ үшөө 17 мянган тонно наг шэбхэ зөөхөөр түсэблэнхэйбди. Юрэдөө энэ даабаримнай лаб дүүргэгдэхэ,— гэжэ үнинэй тракторист Л. С. Гусляков мэдүүлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ отрядай механизаторнуудай заримаһинь даалгагдаһан газартаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулхаар түхеэржэ байна. Тиигэжэ сабшаландаа наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ зэргэ оруулжа, зарим участогуудтаа үтэг хэхээр хараална.

— Механизаторнуудай дунда мүрысөөн баһал дэлгэрэнхэй. Һаяхан дүнгүүдээ согсолходомнай трактористнууд Г. Ф. Федотов, П. К. Фёдоров, Л. С. Гусляков гурбан шалгараа. Мүнөө манай гол зорилго гэбэл, наг шэбхэ ехээр зөөжэ тарааха ба һайрамай уһа тогтоожо, добо газараа һайса уһалха хүсэлэнтэйбди,— гэжэ П.П. Челночков хэлээ һэн.

А. ИСТОМИН.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

Зураг дээрэ: отрядай механизаторнууд сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ тараана.

Авторай фото.

МАРТ 20 — ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ГАБШАГАЙ ХОЁР ҺАРА — МАЙ 20

САБШАЛАН ДЭЭРЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

УЯЛГАНЬ — ГЕКТАРАЙ 25 ЦЕНТНЕР

69 наһатай пенсионер Петр Зиновеевич Байбародиние танихагүй хүн бүхы «Путь к коммунизму» колхозой Зырянск тосхондо үгы юм. Энэ үбгэжөөл түрэл колхозойнгоо ажалда мүнөө хүрэтэр эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үбөлдөө тэргэ, шарганuудые дархалдаг, хабар, зундаа сабшалан дээрэ, үбһэ хуряалганда ажалладаг заншалтай. Тиимэһээ нютагайнгаа улад зондо аргагүй хүндэтэй болонхой бшуу.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада луговодоор таһалгаряагүй ажаллаха үедөө Петр Байбородин 30 километр утатай ханааб сэбэрлэжэ, хаалта, боолтонуудыень шэнэдхэн заһабарилһан ба даажа абаһан сабшалангаа шулуу шохойһоо сэбэрлэһэн байна. Өөрынгөө үүсхэлээр эдэ бүхы хүдэлмэри ябуулһанай ашаар Петр Зиновеевич урзанда даалгагдаһан 70 гектар сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 23 центнер үбһэ хуряагаа һэн. Харин хойто жэлынь — нёдондо ган гасуурһаа уламжалан, гектарай 17 центнер һайн шанартай үбһэ сабшажа һүрилөө бэлэй.

Байгша ондо энэ үбгэжөөл тэрэл сабшалангһаа гектарай 25 центнер үбһэ абахаар социалис уялга абаад, мүнөө наг шэбхэ зөөжэ, һайрамай уһа тогтоожо байна.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Прибайкалиин аймаг.

ШЭНЭ ГАЗАР АШАГЛАНА

Ойрын жэлнүүдтэ ниитынгээ адууһа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, ороо̄һо тарянай болон үбһэ ногооной тогтууритай баян ургаса абахын тула ажахымнай механизатор, луговодууд шэнэ газар ехээр ашаглаха түсэб хараалһан юм. Тиин мүнөө Хойто-Голой отделенидэ һөөг бургааһанда дарагдаһан 80 гектар сабшалан үндэһөөрөө һайжаруулагдажа, уһалуурниин һубаг, ханаабууд татагдажа байна.

Нёдондо Туранай совхозой дурсагдагша отделенидэ 100 гектар газар шэнээр ашаглагдажа, тарилгынь поли нилээд үргэдхэгдэһэн юм. Саашадаа табан жэлэй эсэс болотор тус ажахын энэ отделениин механизатор, луговодууд үшөө 100 гаран гектар шэнэ газар ашаглажа, сабашалан тараалангаа үргэдхэхөөр хараална.

Р.-С. СЫМБЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Түнхэнэй аймаг.

ЛУГОВОДУУД ЗОРИЛГОЁО ХАРААЛБА

«Хабарай үдэр жэл тэжээдэг» гэжэ хүн зон тон зүб хэлсэдэг. Үнэхөөрөөшье хабарай игаабарита дулаан үдэрнүүдэй хүрэжэ ерэхэтэй адли сабшалан, тараалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргажа тарааһан, һайса уһалһан ажахы бүхэн намартаа ороо̄һо тарянай, үбһэ ногооной тогтууритай баян ургаса жэншэдгүй хуряажа абадаг гээшэ. Теэд Хоринн аймагай «Георгиевский» совхоз юундэшьеб сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа, үрэжэлыень һайжаруулха ба үтэг хэжэ, саг болзортонь уһалха хүдэлмэри муугаар эмхидхэжэ, жэл бүри үбһэ тэжээл багаар хуряажа абадаг, үбэлжэлгээ арайхан гэжэ үнгэргэдэг байһан юм. Хабартаа габшагай хоёр һарын соносхогдохедошье совхозой луговодууд тодорхой түсэб, даабаригүйгөөр ажаллажа, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлгэдэ анхаралаа хандуулдаггүй байгаа. Тиигэжэ жэл бүхэндэ үндэһөөрөө һайжаруулагдаагүй, наг шэбхын шүүһэ шэмэ абаагүй сабшалангынь хүбхэнтэжэ, заримдаа намагшажа, һайн ургаса абтадаггүй байлан юм. Энэл ушарһаа совхоз жэл бүри үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр дуталдажа, хүршэ аймагай ажахынуудһаа хуаа шара һолоомо худалдажа абахые гуйраншалагша бэлэй.

Эдэ бүхы ушардаг дутагдалнуудаа дары усадхажа, сабшалангайнгаа үрэжэлыень эрид һайжаруулха тухай тээмэндэ үнгэрһэн хамтынгаа суглаан дээрэ «Георгиевский» совхозой луговодууд зүбшэн хэлсэжэ, мүнөө соносхогдоод байһан габшагай хоёр һарада хэхэ хүдэлмэриингөө түсэб, даабари нэгэн дуугаар тодорхойлбо. Тиигэжэ бүхы 2500 гектар сабшалангаа һайжаруулжа, байгша ондо 23500 центнер үбһэ хуряаха зорилго урдаа хараалаа.

Энэ ажахыда 1000 гектар уһалагдадаг сабшалан бии юм. Теэд нёдондо эндэхи луговодууд энэ газарһаа гектарай ойродоол 9—10 центнер үбһэ абаһан байна. Харин мүнөө уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 13,5 центнер, добо, ундалуулагдадаггүй сабшалангһаа гектарай 9,4 центнер үбһэ тэжээл сабшажа һүрилхөөр шиидэбэд.

— Энэ намарһаа хойшо сабшалан, бэлшээридээ одоошье эзэн ёһоор хандажа эхилээбди. Хэды болотор үбһэ тэжээл гуйраншалжа ябахамнай гээшэб даа. Байгша ондо совхозоймнай I отделени 8270 центнер, II отделени 7200, III отделени 8000 центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхээр түсэблөө, — гээд, совхозой главна агроном П. Я. Захаров мэдүүлнэ.

Энэнышье яһала зүбтэй. Хараалһан түсэбынышье гайхамаар ехэ бэшэ. саг болзортоо дүүргэгдэхээр гэжэ хэлэлтэй. Ушарынь хадаа тус ажахы намарһаа эхилжэ нуга сабшалангаа шулуу шохойһоо сэбэрлэжэ, һубаг, ханаабуудаа, гидротехническэ түхеэрэлгэнүүдээ шэнэдхэн заһабарилһан ба тошо халяаһан байна. Гадна энэ хугасаа соо механизаторнууд А. Филиппов, С. Котов, Б. Бабаджанов, А. Мурдонов, А. Белоусов гэгшэд 6200 тонно наг шэбхэ зөөжэ тараагаа юм. Мүн луговодууд И. Лужников, Г. Нимаев, Б.-Ц. Жигмитдоржиев гэгшэд 800 мянган кубометр тошо халяагаа. Энэнь сабшалангаа гурба дахин ундалуулхадань хүсэд хүрэхөөр багсаагдана. Тиихэдэ 870 гектарта саһа тогтоожо, 17 гектар сабшалан һөөг бургааһанһаа сэбэрлэһэн байна.

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха габшагай хоёр һарын туршада энэ ажахын луговодууд нуга сабшаландаа 13615 тонно наг шэбхэ гаргажа, 15 гектарта үтэг хэхээр түсэблэнхэй юм. Эдэ бүхы хүдэлмэриһөө гадна, сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, 65 гектарай дошо болдог, 40 гектарай һөөг бургааһа сэбэрлэжэ, хүбхэнтэһэн, намагшаһан газараа нэгэ-хоёр дахин дисктэй бо...нойгоор борнойлхо ба ш...этэй катогоор хүрьһыень соолохоор хараална. Мүн энэ хугасаа соо гурбан гидротехническэ түхеэрэлгэ заһабарилжа, һубаг, ханаабуудай 4 хаалта шэнээр бариха байна. Тиигэжэ түрүүшын уһанай урдахада, абаһаар 1012 гектар, хоёрдохидоо 982 гектар, гурбадахидаа 336 гектар ундалуулха юм.

Габшагай хоёр һарын һүүлшэг тээ зарим муу шанартай ногооной ургадаг сабшаландаа олон жэлэй хяаг ногоо тарижа үдхэрүүлхэ зорилготой.

— Бидэ энэ хоёр һарын туршада хэхэ ажалаа хүсэд тодорхойлжо, отделени, бригада, звено бүхэндэ даалгажа үгөөбди. Мүнөө үедэ ажахы доторнай бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Юрэдөө ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл одоошье хуряаха бэшэ гүбди, — гэжэ агроном П. Я. Захаров гараха дээрээ найдуулан хэлээ һэн.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Хоринн аймаг.

Н. В. ПОДГОРНЫЙН ХЕЛЬСИНКИДЭ ЕРЭЭД БАЙҺАН ТУХАЙ

...СИНКИ. (ТАСС). ... Верховно Соведэй ... Түрүүлэгшэ ... Подгорный, Финляндиин Республикын Президент ... Кекконенэй хоорондо ...һан хөөрэлдөөнүүд ... 4-дэ Президентын ... үргэлжэлүүлэгдэ... талые һонирхуул... алнуудаар хөөрэл... үедэ һанамжаяа ... байна. ...СИНКИ. (ТАСС-ай ...орр.). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...гшэ Н. В. Подгор... зэлалдэ Хельсинки ...һөө апрелиин 4-... диин ниислэлэй Ра...тхова зал соо сай...дхэгдээ. ...киин бургомистр ... сайлалгын үедэ ...дээ, Советскэ Союз ... Финляндиин хоорон... барисаан, ха... холбоон, харил... туһалалсалга ту... шухала удха шанартай, хоёр ороной хоорондохи харилсаае улам бэхижүүлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Хельсинки, Москва хотонууд нягта холбоо барисаатай юм гээд Т. Аура хэлэһэн байна. Хани хотонуудай холбоо барисаан тухай хэлсээнэй баталагдаһан ушар энээниие гэршэлнэ.

Удаань Н. В. Подгорный үгэ хэлэбэ. Хельсинкидэ хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө Н. В. Подгорный баяр баясхалан хүргөөд, хүндэмүүшэ энэ хото үргэдэн ехэ боложо, һалбаран хүгжэжэ, үзэсхэлэн һайхан боложо байна гээд тэмдэглэбэ.

Ленинэй ажаһууһан, ябаһан газарнуудта Финляндиин засаг түрын, олониитын анхарал оролдосотойгоор хандажа, Совет гүрэнэй вождь ба үндэһэ һуури табигша, бүхы дэлхэйн арадуудай үнэн хани тухай дурасхаалые нангинаар сахижа байһандань совет хүнүүд хүндэлнэ гээд Н. В. Подгорный тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзай ба Финляндиин хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооё хүгжөөн бэхижүүлхын түлөө Н. В. Подгорный хундага үргөөд, энэ уулзалга тухайдаа дурасхаал болгожо, уран гоёор бүтээгдэһэн Москвагай Кремлиин дүрэ зурагтай кубок Хельсинки хотын захиргаанда бэлэг бариһан байна.

* * *

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Финляндиин Республикын Президент У. К. Кекконен «Отава» хэблэлээр финн хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараһан «Л. И. Брежнев. Хэлэһэн үгэнүүд» гэһэн ном СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнодо апрелиин 4-дэ барюулба.

Н. В. Подгорный Советскэ Союздаород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн Финляндиин Президентын хэлэһэн үгэнүүдэй суглуулбариие У. К. Кекконендэ барюулһан байна.

ХЕЛЬСИНКИДЭ БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй, Финляндиин Республикын Гүрэнэй тугуудаар «Финлянди» гэжэ конгресүүдэй ордон шэмэглэгдэнхэй. Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай совет-финляндиин договорой баталагдаһаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо.

Финляндиин Республикын Президент У. К. Кекконен, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Финляндиин парламентын Түрүүлэгшэ В. Сукселайнен, Премьер-Министр К. Сорса, Финляндиин правительствын ба парламентын гэшүүд, Н. В. Подгорнотой хамта ябаһан хүнүүд, политическэ партинуудай, «Финлянди — Советскэ Союз» гэжэ бүлгэмэй түлөөлэгшэд суглаанда хабаадаһан байна.

СССР-эй, Финляндиин Республикын Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

У. К. Кекконен, Н. В. Подгорный баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэбэд.

У. К. Кекконенэй, Н. В. Подгорныйн үгэ хэлэхэдэнь, суглараагшад ехэ анхаралтайгаар шагнажа, нэрьемэ альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ таһалдуулһан байна.

Хоёр ороной хоорондохи улам батажажа байгаа хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болгон, Н. В. Подгорный Ленинградай уран гартанай бүтээһэн Кремлиин дүрэ зурагтай шаажан ваза финн арадта нэрьемэ альга ташалга доро бэлэг бариба.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорто зорюулагдаһан залуушуулай эстафетэдэ хабаадагшадай түлөөлэгшэд Н. В. Подгорнодо, У. К. Кекконендэ хандажа үгэ хэлээ. Финляндиин газар дээрэ үнгэргэгдэһэн эстафетэдэ хабаадагшадай нэрэ обогуудтай рапорт тэдэ барюулһан байна.

А. Н. КОСЫГИН ШВЕЦИДЭ

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин апрелиин 4-нэй үглөөгүүр хэмжээгээрээ Швецидэ хоёрдохи хото — Гетеборгдо ерэбэ.

ГЕТЕБОРГ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Албанай хэрэгээр Швецидэ ерээд байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин апрелиин 4-дэ Гетеборг хотодо айлшалба. Швециин Премьер-Министр У. Пальме тэрэниие үдэшэн ябаа.

Совет айлшадай хүндэлэлдэ заводто эмхидхэгдэһэн сайлалга дээрэ А. Н. Косыгин үгэ хэлэхэдээ, совет-швед экономическа харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гээд тэмдэглэбэ.

Удаань А. Н. Косыгин, У. Пальме, тэдээнтэй хамта ябагшад далай дээгүүр онгосоор аяншалба, харин үдэшэниинь Гетеборгын муниципалитедтэ айлшалһан байна.

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Швециин Премьер-Министр У. Пальмегэй хүндэлэлдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин обед эмхидхэбэ.

Эндэ А. Н. Косыгин, У. Пальме үгэ хэлээ.

Швеци ерээд байхадаа, швед арадай хүндэмүүшэ халуун угталгые, хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлые бэе дээрээ мэдэржэ байнабди гээд А. Н. Косыгин хэлэбэ.

Харилсан туһалалсалгаяа үргэдхэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл уласхоорондын харилсаануудта бүри хүсэ ехэтэй боложо байна гээд Совет правительствын толгойлогшо саашадаа хэлээ. Харилсаа холбоогоо хүгжөөн бэхижүүлхэдээ, бата эб найрамдал, аюулгүй байдал тогтоожо шадаха байнабди.

Хойшодоо дэлхэйн арадууд харилсан туһалалсажа, эбтэй эетэйгээр ажаһууха байһанинь дамжагтүй. Тодорхой зорилгонуудые шиидхэхын тула бэшэ, харин эб найрамдал бэхижүүлхын аша туһада бусад оронуудтай харилсаагаа хүгжөөнэлди.

Хани хүршэ ёһоной харилсаа холбоогоо, үгэеэ ойлголсолгоёо хүгжөөхэ талаар Советскэ Союз Швецитэй саашадаашье харилсаа хэхээр бэлэн, Советскэ Союзай арадууд бидэнэй үнэн ханинар гэжэ Швециин арадай этигэл найдалай батажан бэхижэхыень хүсэнэбди.

Эб найрамдалай ба дэбжэлтын аша туһада совет-швед харилсан туһалалсалгые саашадань хүгжөөхын түлөө А. Н. Косыгин үгэеэ дүүргээд, хундага үргэбэ.

Удаань Премьер-Министр У. Пальме үгэ хэлэхэдээ, швед арадта зорюулагдаһан халуун дулаан үгэнүүдэй түлөө баяр баясхалан хүргөө.

У. Пальме СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай түлөө, швед, совет арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө хундага үргэһэн байна.

„Ажал хэрэгээрээ заатагүй харюулхаб“

ПАРТИЙНА шэнэ билет абаһан үдэр коммунистын сэдьхэл бодолдо хэзээдэшье мартагдашагүйгөөр хадуугдаһан байха. Партийна билет барюулга хадаа дурасхаалта, зүрхэ долгисуулма ушар ёһолол ха юм даа. Арад түмэнэй манлай болоһшо Коммунис партиин гэшүүн байха гээшэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг. Тэрэл нэрэ хүндыень, этигэл найдабарииень харюулха гэһэн гүн омогорхол мүндэлөөгүйдөө арганьгүй.

Республикымнай хэдэн олон коммунистнууд партийна шэнэ билет абаад байна. Шэнэ билет гартаа барижа, долгисожо байгаа зүрхэн дээрээ хадагалагшадай тоо үдэр бүри ургана.

Партийна документнүүдые һэлгэжэ эхилһэн үдэрһөө хойшо энэ шухала, гүнзэгы удха шанартай хүдэлмэри Улаан-Үдын Советскэ районой, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай ба Кабанскын аймагуудай, Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй партийна организацинуудта ябуулагдажа байгаа һэн

Апрелиин 2-һоо партийна документнүүдые һэлгэлгэ Железнодорожно, Октябрьска районуудай, Захааминай, Загарайн, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай, мүн Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой партийна организацинуудта болоожо эхилбэ.

Партийна документнүүдые һэлгэжэ эхилһэн тухай редакцида ороһон мэдээсэлнүүдһээ доро толилнобди.

ЗАГАРАЙ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хадаа аймагай түрүү, экономикынгоо, соёл культурынгаа талаар хүгжэжэ байһан ажахы юм. Энэ хүгжэлтэдэнь колхозой коммунистнуудай оруулһан хубита ехэ. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, КПСС-эй райком тус колхозой партийна организацида партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ эхи табиха эрхэ олгобо.

Тиигэжэ апрелиин 2-ой үдэр тус партийна организациин бүлэг коммунистнууд партийна шэнэ биледээ абахаар КПСС-эй райкомдо уригдаба. Тэдэнэй дунда КПСС-эй обкомой гэшүүндэ кандидат, колхозой ахалагша хонишон, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер Ханда Бадмаевна Цырендоржиева, аймагай эрхим механизаторнуудай нэгэн, 1972 ондо тарла ургуулга, хуряалга дээрэ онсо шалгарһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан суута комбайнер Жамса Бадмаевич Самьянов, «Республикын габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто, аймагай түрүү МТФ-гэй малшан Дампил Абидуевич Раднаев гэгшэд бии.

Партийна шэнэ билет абахая ерэһэн энэ бүлэг түрүү коммунистнуудые КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Д. С. Санжимитыпов халуунаар амаршалаа, саашадаа хамтын хэрэгэй түлөө бүри эдэбхитэйгээр оролсожо, габшагайгаар ажаллажа, ехэ амжалта туйлахыень, хододоо энхэ элүүр, зол жаргалтай ябахыень юрөөһэн байна. Тиигээд эндэ уригдаһан КПСС-эй гэшүүдтэ В. И. Ленинэй дүрэ зурагтай партийна шэнэ билет барюулба.

— Партийна шэнэ билет абаад байхадаа, саашадаа бүри оролдосотойгоор, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахабди гэжэ үгэеэ үгэхэ байнаб. Хабарай тарилга газаа орожо ерэбэ. Хүдөө ажахын энэ шухала хүдэлмэриие һайн шанартайгаар, эгээл һайн болзор соо хэжэ дүүргэхын түлөө, түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрые ажалай һайн бэлэг сэлэгтэйгээр угтахын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулха байхабди.— гэжэ суута механизатор Ж. Б. Самьянов партийна шэнэ билет гартаа абаад байхадаа. харюугай үгэ болгон хэлэһэн байна.

Иигээд лэ партийна документнүүдые һэлгэлгэ аймагай партийна организацида эхилбэ. Партийна документнүүдые һэлгэхэ хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Загарайн партийна организаци хадаа коммунистнуудайнгаа тоогоор болоходо нилээд томонуудай нэгэн. Тиимэһээ недели бүхэнэй вторник, среда, четверг бүхэндэ партийна документнүүдые һэлгэлгэ болоожо байха юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой коммунистнуудай документнүүдээ һэлгэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр «Гигант» колхозой партийна организацида һэлгэлтэ захалхаар түсэблэгдэнхэй.

УЛААН-ҮДЭ. Железнодорожно районой газар дээрэ оршодог Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой партийна организаци 500 гаран коммунистнуудһаа нэгэдэнэ. Энэ томо партийна организациин найман түлөөлэгшэ партийна шэнэ билет абахая КПСС-эй райкомдо ерэбэ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Вовк тус бүритэйнь хани халуунаар хөөрэлдэбэ, бүридхэлэй карточка дээрэхи тэмдэглэлнүүдэй булта зүб байһыень баталан асууба,тодорхойлбо.

Удаань бултанай документнүүдэй бэлэн боломсоор партийна шэнэ билет абахая ерэгшэд КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретариин кабинедтэ һубарилдан ороно. Нэгэдэхи секретарь нүхэр Вовк биледүүдые барюулхынгаа урда тээ партийна документнүүдые һэлгэлгын эмхидхэлэй-политическэ ямар ехэ удха шанартай байһан тушаа хэлээд, бэлэдхэлэй үедэ районно партийна организаци дотор ямар зэргын хүдэлмэриин хэгдэһэн, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй ургаһан, партийна журамай улам бэхижэһэн тушаа богонихоноор хөөрэжэ үгөөд, эндэ сугларагшадта партийна шэнэ билет барюулжа эхилнэ.

Бултанһаа урид залуу коммунист Лхама Эрдынеевна Бизьяева партийна шэнэ билет гартаа бариха зол хубитай байба. Тиихэ ёһотойшье, эрхэтэйшье - тэрэ байгаа. Лхама Эрдынеевна энэ заводто орожо хүдэлһөөр табан жэл болобо. Энэ хугасаа соо укладчицын мэргэжэл шудалаа, коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Габшагай бэрхэ энэ хүдэлмэришэн эхэнэр үдэр бүриингөө даабарие 150—160 процент дүүргэжэ байдаг. Нүхэр Бизьяева Железнодорожно районно Соведэй депутат, партгруппорг. Эрхим хүдэлмэришэн, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагша байһан туладаа иимэ ехэ эрхэдэ хүртэбэ бшуу.

Садовский Алексей Матвеевич хадаа «Эрхим мастер-хүмүүжүүлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, коммунис ажалай ударник, Холудрова Надежда Алексеевна—клейщица, коммунис ажалай ударник, партгруппорг, халаанай даабари 120—130 процент дүүргэдэг габшагайшуулай нэгэн. Варнин Виталий Николаевич — цехэй партийна эхин организациин секретарь. Нүхэр Варнинай хүтэлбэрилдэг партийна организаци алишье талаараа завод соогоо суурхадаг. Иимэл алдар солотой, коммунист нэрээ дээрэ үргэн ябадаг хүнүүд партийна шэнэ биледээ тэрэ үдэр гартаа бариба ха юм.

— Бидэ энэ үдэрөө хүлеэжэ ядаһаар үнинэйбди. Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэжэ байһан үедэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Коммунистнуудай түрүү зэргэдэ ябаха үүргые дээшэлүүлхын, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхын түлөө горитой оролдолго гаргагдаа. Бидэ мүнөө Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойе ажалаа ехэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байнабди. Би өөрөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхайб. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ коммунистын нэрэ хүндын хэрэг шуу, — гэжэ Л. Э. Бизьяева партийна шэнэ билет абаад байхадаа хэлээ.

— Партийна шэнэ билет абаад байхадаа, харюусалгынгаа бүри дээшэлһые мэдэрнэб. Тиимэ байхашье ёһотой. Би 13 жэлэй туршада партиин гэшүүн ябанаб. Энэ үедэ минии ажабайдалда али зэргын ехэ хубилалта болооб. Хүдэлмэришэн-залуушуулай һургуули дүүргэзэб. Удаань үдэшын техникумдэ һуража, дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэ болооб. Электрослесарь ябаһан хүн аад, мүнөө мастераар хүдэлнэб. Иимэ хубилалтанууд партиин лэ ашаар туһаар туйлагдаа бшуу. Би энээнииень харюулха уялгатайб. — гэжэ коммунист В. А. Шаров мэдүүлээ.

Заводой бүлэг коммунистнуудта партийна шэнэ билет барюулха үедэ предприятиин директор, КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүн И. С. Медведев, парткомой секретарь В. И. Маякова гэгшэд байлсаа, хани нүхэдөө партийна шэнэ билет абаһантайнь дашарамдуулан, үнэн зүрхэнһөө, халуунаар амаршалаа.

ПЕТРОПАВЛОВКА. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Р. Потепалов апрелиин 2-то аймагай бүлэг коммунистнуудта партийна шэнэ билет барюулба. Нэн түрүүлэн мал шаахан таргалуулдаг Зэдын совхозой коммунистнууд партийна шэнэ билет абаха эрхэдэ хүртэбэ. Тэдэнэй дунда 1939 онһоо коммунист, пенсидэ гараһан, үндэр наһатай болоошье һаа, совхозойнгоо хамтын ажалда хабаадалсаһаар ябаһан үхэр адуулагша Иван Иванович Григорьев, тугалшан Елена Романовна Кулькова, совхозой парторганизациин секретарь, ахалагша агроном В. П. Труднев, ахалагша зоотехник А. П. Григорьева гэгшэд бии.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ эндэ понедельник ба пятницын үдэрнүүдтэ болоожо байхаар тодорхойлогдонхой. Энэ шухала хүдэлмэри эмхитэйгээр, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрхэ байха гээд партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэд найдуулна.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

Ээлжээтэ хэшээл үнгэргэгдэбэ

Партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуулиин ээлжээтэ хэшээл КПСС-эй Хоринн райкомой заседаниин зал соо һаяхан үнгэргэгдэбэ. «Хүтэлбэрилхы хүдэлмэриие научна ёһоор эмхидхэлгэ» гэһэн темээр семинар мүн лэ эндэ болоо.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. Павлов «Үйлэдбэриин зүблөө үнгэргэхэ арганууд» гэһэн темээр лекци уншаба. КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь В. М. Ломоносовой уншаһан лекци «Ажахые хүтэлбэрилхэ шэнэ ёһо гуримууд тухай» гэһэн темэдэ зорюулагдаа. Мүн КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша Д. Т. Арсаланов уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө үнгэргөө. Суглараагшад эдэ лекцинүүдые анхаралтайгаар шагнаһан, һонирхоһон асуудалнуудтаа тодо харюунуудые абаһан байха юм.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь К. Ж. Жалсараев, 335-дахи ПМК-гай начальник И. В. Мартынов, Үдын совхозой парткомой секретарь Ц. Ж. Ширапдоржиев, КПСС-эй райкомой инструктор Ц-Е. Ж. Жамьянов болон бусад семинар дээрэ үгэ хэлээ.

Совхозуудай, леспро
дай директорнүүд, па
комитедүүдэй секре
хүдөө ажахын, промы
предприятинуудай ху
тэд, эмхи зургаануудай
бэрилэгшэд семинарта
далсаба.

Д. ДОРЖИ

Секретарьнарай семинар

КПСС-эй Бэшүүрэй райкомдо парткомуудай, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай семинар болоожо үнгэрбэ. Энэ семинарта 72 хүн хабаадалсаа.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь А. В. Пластинин 1972 оной, мүн энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай дүн тухай, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар районно партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэл хээ.

Педагогикын ба психологиин шэнжэ зүйлнүүдые партийна хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ тухай, партийна эхин организацинуудта парти доторой хүдэлмэриин ямараар эрхилэгдэжэ байһан тухай, тэрэниие саашадаа һайжаруулха тухай, үзэл суртала талаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэхи зорилгонууд тухай асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдээ. Тус асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой секретарь И. П. Ефимов, таһагуудые даагшанар Б. Д. Бадармаев, И. Ф. Истомин гэгшэд
лээ.

Аймагай арадай ха
комитедэй түрүүлэгш
Гонсоронов, ВЛКСМ-эй
мой нэгэдэхи секретарь
Серебренников семина
элидхэлнүүдые хэлэ
юм.

Б. БАЛДА

Ольга Евдокимовна Килькина Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадта 1945 онһоо хойшо хүдэлнэ. Тэрэ бэлэн болоһон продукци багсалдаг бригадые толгойлдог юм. Тэрэнэй бригада коммунис ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Энэ жэлэй һүүлэй хоёр һара соо тус бригада түсэбһөө гадуур миллион үлүүтэй баанха консервэ гаргаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Е. Килькина ажал дээрээ.

Болзорһоонь урид

ЗАКАМЕНСК. СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид — байгша оной мартын 27-до сүм дүүргэбэ. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 900 центнер һү худалдаха байгаа һаа, 950 центнер тушаагаа. Тус совхозой эрхим һаалишад— аймагай Соведэй депутат Ц-Д. Н. Доржиева, Валентина Цыренова даалгагдаһан үнеэдэй тус бүриһөөнь жэлэй эхинһээ 500 килограмм һү һааһан байна.

Мүн Хамниин XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 28-да дүүргэбэ. Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор 1730 центнерэй орондо эдэнэр 1860 центнер һү худалдаба. Эндэхи эрхим һаалишад Ц-Е. Доржиева, Галина Назимова болон бусад һү ехээр һаажа, гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһан байна.

КПСС-эй райком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет иимэ амжалта туйлаһанайнь түлөө эдэ хоёр ажахые, эрхим һаалишадые амаршалаад, табан жэлэй габшагай жэлдэ үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

С. БУДАЕВА,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ПРОПАГАНДИСТНАР, ТЭДЭНЭЙ ШАДАБАР

Энэ жэлэй политическэ, экономическа һуралсал онсо удха шанартай жэлдэ үнгэржэ байна. 1972 оной декабрь һарада СССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэр үнгэргэгдөө. Энэ ойн улас түрын айхабтар ехэ удха шанартай байһаниинь элитэ.

Аймагай промышленна, транспортна. барилгын предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай дэргэдэ байгуулагдаһан эхин шатын политическэ һургуулинуудай, марксизм-ленинизмын һургуулинуудай, теоретическэ семинарнуудай заняти саг соогоо эхилээ һэн.

Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй хамтын баярай суглаанай материалнуудые политическэ һуралсалай / занятинуудта үзэһэн байнабди.

Политическэ һуралсалые теориин талаар гүн гүнзэгы, методикын талаар тоб гэмэ тодо һонор болгохо хэрэгтэ партиин Загарайн райком, тэрэнэй политическэ гэгээрэлэй кабинет ехэ һаналаа табидаг байна. Энээниие туйлахын тулада нэн түрүүн пропагандистнарта теориин, методикын талаар туһаламжа үзүүлдэг, саашадаа иимэ туһаламжые улам һайжаруулха гэжэ оролдогдоһон байна. Энэ зорилгоор манай кабинет пропагандистнарта туһаламжа үзүүлхэ түсэб зохёонхой. Энээнэй үндэһөөр һара хахад, хоёр һара соо пропагандистнарай семинар үнгэргэдэг байнабди. Иимэ семинар дээрэ теориин, методикын асуудалаар хөөрэлдөөн болодог. Аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай ажалай дүнгүүд тухайда мэдээсэгдэдэг байна.

Пропагандистнарта методическа туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор методическа соведүүд, мүн иимэ кабинедүүд байгуулагданхай. Предприятинууд болон ажахынуудай парткомуудай дэргэдэ ниитэ эдэбхитэдэй хүсөөр хүдэлдэг методическа кабинедүүд бии болгогдоо. Жэшээнь, Горхон станцида, Шулуутайн, Хандагатайн леспромхозуудта, Шэнэ Бэрээнэй механическа заводто, «Гигант», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта, Онохойн модоной комбинадта иимэ кабинедүүд бии юм. Онохойн совхоздо партийна кабинет хүдэлдэг.

Эдэ соведүүд болон кабинедүүд методическа хүдэлмэри эрхилдэг, пропагандистнарта зохихо туһаламжа үзүүлхэ гэжэ оролдодог байна. Политическэ һуралсал шалгаха, туһалха зорилгоор эдэнэр нэмэл занятинуудые үнгэргэдэг. «Пропагандистнарта туһаламжа» гэһэн выставкэ эмхидхэдэг, һуралсалаар радио-дамжуулга хэдэг юм. Хандагатайн леспромхозой, Горхон станциин партийна организацинуудай методическа кабинедүүд хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ шадаа. Литература, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд, техническэ хэрэгсэлнүүдээр хангаганхай.

Эдэ бүгэдын хэмжээнүүд политическэ занятинуудай удха гүн гүнзэгы, тоб гэмэ тодо болгохо хэрэгтэ туһатай байһаниинь элитэ. Жэшээнь, Шэнэ Бэрээнэй механическа заводто үнгэргэгдэһэн экономическа семинарай нэмэл заняти яһалашье һонирхолтой байгаа. «КПСС-эй XXIV съезд ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн темээр энэ семинарай заняти болоо. Заводой хүдэлмэриин дүнгүүдые харуулһан диаграмманууд, таблицанууд энэ хэшээлдэ хэрэглэгдээ. Аймаг дотор эмхидхэгдэһэн экономическа бүхы семинарнуудай пропагандистнар энэ занятида байлсаа. Пропагандист С. С. Шепелов нэмэл заняти үнгэргөө. Эндэ суглараагшад һанамжа, бодомжонуудаа андалдаа, нэмэл занятиин һайн талыень, дутагдалнуудыень тэмдэглээ.

Хандагатайн леспромхоздо мүн лэ нэмэл заняти үнгэргэгдөө. «КПСС-эй XXIV съездын материалнууд соо марксистско-ленинскэ экономическа суртал хүгжөөлгэ» гэһэн асуудалаар пропагандист В. И. Уткин иимэ заняти хэһэн байна. Мүн «Татарский ключ» гэжэ карьероуправленидэ пропагандист М. Г. Ганицев нэмэл хэшээл үнгэргөө. Темэнь: «КПСС-эй XXIV съезд коммунис байгуулалтын үедэ национальна харилсаанууд тухай». Гадна методическа кабинедүүд нэмэл занятинуудые үнгэргэдэг болонхой.

Пропагандистнарта туһалха үшөө нэгэ арга гэхэдэ, научно-практическа, теоретическэ, методическа конференцинүүд болоно. Ажалшадые интернациональна үзэлөөр хүмүүжүүлхэ тухай, партийна пропагандын педагогикын, психологиин үндэһэн заабаринууд гэһэн асуудалнуудаар иимэ конференцинүүд үнгэргэгдэнхэй. Эдээндэ пропагандистнар өөһэдөө элидхэл хэдэг, һанамжа, бодомжонуудаа хэлэдэг байна.

Байгша оной апрель һара соо үнгэргэгдэхөөр
ческэ конференци
дэжэ байһабди. «
мурысөөнэй ленинскэ
римууд ба тэдэниие
нэй эрхэ байдалда
гэ» гэһэн темээр нюу
гуудта иимэ конфе
үнгэргэгдэхэ. Удаань
түбтэ бүгэдэниие то
конференци болохо

Методическа сове
лон кабинедүүд бэрэ
гандистнарай дүй
согсолдог байна.
автомобиль заһа
Элхиин заводой пропа
И. Г. Тулохонов, Шу
леспромхозой С. А.
вэй, хүдэлмэришэн
шуулай Новоильинс
гуулиин Г. И. П
Онохойн модоной ком
Н. Т. Опак. «Та
ключ» гэжэ карьеро
ниин М. Г. Ганицев
дүй дүршэл согсол
«Бүгэдэниие эконом
дэмдэ һургаха», «
далтай холбохо
шухала», «Интерна
мын бодото бэели
плакадууд бэлдэжэ
даа һэн. Эдэбхитэдэ
хүдэлдэг методичес
недүүдэй хүдэлмэри
плакадууд бэлдэгдэ

Политическэ һура
мүн аймагай газетэ
гэнөөр харуулха га
додог байна. Саг са
пагандистын хүүдэ
радаг. эндэ эрхимүү
дүршэл харуулагда

Партиин райкомой
ческэ гэгээрэлэй ка
дэргэдэхи методиче
дэй гэшүүд: Т. И.
А. В. Лысая, Г. С.
ных, С. П. Панько
коммунист А. Ш.
гэгшэд манай хүдал
туһаламжа үзүүлж
даа.

Пропагандистнарай
дическа, теоретичес
хэл улам дээшэлүүл
хүнүүдэй дүй дүршэ
хо хүдэлмэри ябу
набди.

Политическэ һура
хы юумэмнай һайн
лэхын аргагүй ааб
тагдалнууд тохёол
рим газарта заня
таһалдаха ушар, һу
ной үсөөнөөр сугла
дутагдалнууд газа
тийна организацину
һөө зохихо хэмжэ
абаха, партиин
ёһоор коммунист
шанга эрилтэ таб
болоо гэжэ һанама

Н. АКТИ
КПСС-эй З
райкомой поли
гэгээрэлэй каб

ҮЙЛЭДБЭРИ ХҮТЭЛБЭРИЛГЭ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

«Правдын» үсэгэлдэрэй номерто «Промышленностиин хүтэлбэриие саашадань шэнэдхэн хубилгаха талаар зарим хэмжээ ябуулганууд» тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол толилогдобо. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдһээ таһаршагүй эшэ үндэһэтэй энэ документ манай индустриин хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ удха шанартай. Энэ документ үйлэдбэри томодхохо ба тусхай шэглэлтэй болгохо, промышленностиин бүхы һалбаринуудтахи научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ арга боломжо олгохо байна. Хэгдэхээ байһан хубилалтануудай гол зорилго юуб гэхэдэ, ажахын хүтэлбэриин органуудые үйлэдбэридэнь дүтэлүүлгэ, экономическа элдэб звенонуудай хоорондо эрхэ ба уялгануудыень эли тодоор илгаруулга, ударидалгын зургаанай хүдэлмэриин асуудалнуудые саг дарыдань, болгоомжотой зохидоор шиидхэлгэ болоно. Тус тогтоол хадаа бүхы арадай ажахын ашаг үрые саашадань дээшэлүүлгэдэ, табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ, туһалха байна.

Экономико хүтэлбэрилхэ онол аргануудай нэгэл янзын байхагүй, ороноймнай хүгжэлтын үе бүхэнэй онсо илгаануудые хараада абан, хубилгагдажа байха ёһотой гэжэ парти һургана. Социалис үйлэдбэриин хэмжээлэшэгүй ехээр хүгжөөгдөөд байһан мүнөө үедэ шэнэ шэнэ һалбаринууд байгуулагдана, ажахын харилсаанууд улам орёо болоно, промышленность хүтэлбэрилгэ дээрэ урдань хэршье һайн байһан гурим ба онол аргануудые мүнөө хангалтатай дээрэ тоолохо ёһогүйбди гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглэнэ. Нүгөө талаһаа, манай кадрнуудые мэргэжэлэй ба экономическа талаар һурган бэлдэхэ хэрэг нилээд һайжараа, хүтэлбэрилгын автомат системэ ашаглагдана, электронно аргаар тоо бодохо техникэ ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ шэнэ эрилтэ табина.

Промышленность хүтэлбэрилгые саашадань шэнэдхэн һайжаруулха талаар парти, правительствын зохёон хараалһан хэмжээнүүд индустриин элдэб һалбаринуудта согсологдоһон бодото дүй дүршэлдэ түшэглэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахынуудые түбэй газарһаа хүтэлбэрилгын хэмжээн һайжарһан, министерствэнүүдэй бэеэ даанхай байдал ба харюусалга дээшэлһэн, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд үргэдхэгдэһэн байна. СССР-эй прибор болон хүтэлбэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ автомат зэмсэг бүтээлгын министерствэдэ туршалга гурбан жэлдэ амжалтатайгаар үргэлжэлһөөр. Эндэ главкануудай орондо ажахын тоосоондо ороһон бүхэсоюзна нэгэдэлнүүд байгуулагданхай. Хэдэн жэлэй саада тээ химическэ, нефтиин ба нүүрһэнэй промышленностиин министерствэнүүдэй бүридэлые һайжаруулха тухай шиидхэбэри абтаһан гэшэ. Автомобильна индустрида үйлэдбэриин хүтэлбэрилгэдэ дабхар ударидалгын гурим хүгжөөгдэнэ. Энэ дүршэл хадаа хүтэлбэриие саашадань шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудые абаха арга олгобо.

Хүтэлбэриин шэнэ бүридэлэй абтаад байхада, үйлэдбэри томодхолгын хэмжээн горитойгоор дээшэлхэ байна. Ажахын нэгэдхэгдэмэл комплекснуудта предприятинуудһаа гадна, научно-шэнжэлгын ба проектно-конструкторска организацинууд оролсожо, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэг, мүн үйлэдбэри хүгжөөлтын темп түргэдхэхэ байна. Һалбаринуудые хүтэлбэрилгэдэ бии байһан захиргаанай олон дабхар зургаануудые усадхаха гэшэ баһал шухала асуудал болоно. Мүнөө ажахын ажал ябуулгын олонхи асуудал предприяти, комбинат ба нэгэдэлнүүдтэ сэхэ шиидхэгдэдэг болохо. Хүтэлбэриин хоёр ба гурбан шататай гуримда орохо ябадал гол түлэб министерствэнүүдэй главкануудые усадхалга мүн.

Промышленностиин һалбари бүхэндэ, союзна бүхы республикануудта хараалагдажа байһан хэмжээнүүдэй технико-экономическа талаһаа үндэһэлэгдэһэн генеральна схеменүүд богони болзор соо зохёогдохо байна. Тиихэ зуура предприяти ба организацинуудай захиргаанай асуудалнууд, дээдын зургаанда мэдэлтэй байха ушар хүтэлбэрилгын ашаг үрэ ехэтэй онол аргануудые хэрэглэлгэдэ, мүн комбинат болон нэгэдэлнүүдые байгуулха, ударидалгын аппарат бага болгохо хэрэгтэ һаад хэхэ ёһогүй.

Мүнөө бүхэсоюзна гү, али республиканска промышленна нэгэдэлнүүд үйлэдбэри-ажахын эгээл томо комплекснууд болохо. Тиимэ нэгэдэлнүүд өөһэдынгөө үүргэ ба эрхын талаар усадхагдажа байһан главкануудһаа онсо илгаатай байха юм. Хүтэлбэрилгын захиргаанай орган, түбэй аппарадай бүридэлэй звено — главкын бюджедэй мүнгэн дээрэ миил байдаг һаа, промышленна нэгэдэл өөрынгөө мэдэлдэ байһан бүхы материальна, финансова, ажалай нөөсэнүүдые хубаарилха, тэдэнэй үйлэдбэриин ажал ябуулгын үрэ дүнгэй түлөө сүм харюусаха болоно. Ушар иимэһээ министерствэнүүд һалбари хүгжөөхэ, түсэблэлгэ ба хүтэлбэрилгын гуримые шэнэдхэн һайжаруулха, һалбари дотороо техническэ нэгэдхэгдэһэн политика бэелүүлхэ талаар холын хараата асуудалнуудые шиидхэхэ ехэ арга боломжотой болохо бшуу.

Парти, правительствын хараалһан эдэ хэмжээ ябуулганууд гансахан үйлэдбэри ударидаха хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ хабаатай бэшэ, мүн партийна, советскэ, ажахын организацинуудта, ажалшадай коллективүүдтэ хабаатай. Тиимэ һэн тула мүнөө бүхы һалбари, предприяти ба научна организаци бүхэндэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые гүнзэгыгөөр шудалалга эмхидхэхэ шухала. Энэ хэрэгтэ экономическа һуралсал, коммунис ажалай һургуули, экономическа ба техническэ һуралсалай университедүүдые, лекционно пропаганда хэрэглэхэдэ таатай байха.

Министерствэнүүдэй кадрнуудай управлени ба партийна комитедүүдтэ харюусалга ехэтэй хүдэлмэри даалгагдана. Шэнэ эрхэ байдалда ажахын хүтэлбэрилэгшэдые һургаха, хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн абаха, зүбөөр хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эрилтэнь улам дээшэлнэ. Энэ хадаа ажахынгаа эрдэм ухаанай үндэһөөр хүтэлбэрилхэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ба ударидахы зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ тон шухала арга нүхэсэл мүн. Партийна организацинууд шэнэ юумэ гүйсэд дэмжэдэг, мэдэрдэг, эдэбхи үүсхэлтэй, научно-техническэ дэбжэлтэ ба хүтэлбэрилгын мүнөө үеын онол аргаар элирхэйлэгдэһэн арга боломжонуу-
дые шадажа хэрэгл
дые хүтэлбэрилхы
биха уялгатай. Ти
үйлэдбэриин бодото
түлөө ажахын хүтэ
дэй харюусалга
министерство,
хүдэлмэриин шада
арга һайжаруулха
саг үргэлжын акти
дуулха хэрэгтэй.

Хүтэлбэрилгын
нэдхэн һайжаруулх
зуурын хэмжээ яб
харин бодото
табигдаһан холын
асуудал шиидхэх
КПСС-эй XXIV
тэмдэглэгдэһэн
правительствын т
раалагдаһан
ябуулганууд пром
лэдбэриин ашаг ү
дээшэлүүлхэ,
материально-техни
байгуулгын асари
нуудые амжалтатай
хэхэ арга олгохо

«ПРА
апрелиин 4-

УРАН БЭЛИГЫНЬ ЯЛАС ГЭЭ...

Агуу ехэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, манай республикын аймагуудаар, Эрхүү хотодошье хүсэһэй уран һайханай хараалгануудд үнгэрөө гэжэ манай уншагшад һайн мэдэнэ. Байгша оной январь һүүл багаар Эрхүү хото боложо үнгэрһэн Бүхэроссин зональна харалга дээрэ Буряад ороноймнай уран һайханай коллективүүд онсо шангарижа, лауреадуудай нэрэмүүдтэ хүртөөд бусаа.

Саяхан Улаан-Үдэдэ хүн нютагуудай, хото городэй уран бэлигтэнэй найр һайндэр боложо үнгэрбэ. Энэмнай юуб гэбэл, Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай республиканска харалгын, «Арадай уран бэлиг» гэһэн телевизионно фестивалиин тусхайлэн концерт болоно.

Республикымнай хүдөө нютагай уран һайханай коллективүүдэй һүүлэй жэлүүдтэ бэлиг шадабаринингаа ехээр нилээд ехээр ургаһаниие, концертнүүдэйнгээ репертуарнуудые һайжаруулжа, интернациональна шэнжэтэй удхатай болгоһонние тусхайлэн энэ концерт баримтаар харуулаа.

Тугэсхэлэй энэ концерттэ уран һайханай коллективүүдэй дүшэ гаран номер харуулагдаа. Ямаршье мэргэжэлтын талаһаа ухамайлан үзэжэ хэлэхэ болоо һаа. Энэ боро юрьеэнэй номер тоогой байгаа гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэхэ шухала. Оперо, балетэй театрай тайзан хүшэгэ аалихан нээгдэбэ. Гоё һайхан хубсаһатай хүбүүд, басагад сценын үндэр тулама гэхээр жэрылдэн зогсоно.

— «Түрэл ороноо магтан дуулынабди» гэһэн дуун. Композиторнь Б. Ямпиловай. Уран һайханай коллективүүдэй нэгэдэмэл хоор дуулынабди! — гэжэ концертые эхилэһэн соносхоно.

Дүр жабхаланта аялга хангинажа, энэ дорюун дуунай далиин дали дээрэ энээхэн хэдэн минутын туршада ниисэн мэтэ болонобди.

Нэн түрүүн арадай ансамбль, арадай хоорнуудай оролдолгонууд тухай эндэ хэлэхэ гэжэ һанагдана. «Сэлэнгэ» гэһэн арадай хатар дуунай ансамбль Бүхэроссин зональна харалгын лауреат болоһон. Тэдэнэр һаяхан Москва хото ошожо, хүдөө нютагай уран һайханай Бүхэроссин харалгын түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсаад, мүнөөдэһөө буумсаараа, оперо, балетэй театртa ерэжэ, бэлиг шадабаряа Улаан-Үдынгөө ажалшадта харуулба ха юм. «Сэлэнгэ» арадай ансамблиин басагад гүйсэдхэһэн «Манай басагад» гэһэн хатарай со-

носхотдохолоор, зал соо нэрьемэ альга ташалган болоно. Сэлэнгын аймагай уран бэлигтэйшүүл Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. Домирановай хүтэлбэри доро ехэ амжалта туйлаа. Энэ ансамблиин дуушадай гүйсэдхэһэн дуунуудшье олоной зүрхэ сэдьхэл баясуулаа.

Хэжэнгын аймагай «Ургы» гэһэн арадай хооройхидой оролдолго тухай эндэ тэмдэглэмээр. Буряадай литература, искусствын хоёрдохи декадада 1959 ондо хабаадаһан энэ хоорой һураг суу һүүлэй жэлнүүдтэ замхашоо һэн. Зүгөөр 1972 ондо Хэжэнгын хоорой дахин бии боложо, урданайнгаа алдар сууе дахин һэргээһэндэнь баясамаар. Энэ хоорой гүйсэдхэһэн «Хэжэнгэ» гэһэн, грузин арадай дуунууд жэгтэй гоёор зэдэлээ.

Улаан-Үдын локомотивна депогой эрэшүүлэй хоор (хүтэлбэрилэгшэнь А. Ваулин), Байгал шадарай шэмээшэгүүдэй хоор (хүтэлбэрилэгшэнь — Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. Дорофеев), Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор (хүтэлбэрилэгшэдынь А. Рыжаков, В. Шахова) — эдэ бүгэдэнэй гүйсэдхэһэн дуунууд алишье талаараа магтаалда хүртэнэ.

Зэдын аймагай Дээдэ-Ториин хүдөөгэй соёлой байшангай ансамбль яһала үнинэй суурханхай юм. Хүтэлбэрилэгшэнь С. Цыбенова. Тэдэнэй гүйсэдхэһэн «Дэбиснэм» гэһэн буряад арадай дуунай иргуу һайхан аялга харагшадай дура сэдьхэл буляагаа.

Хатаршад тухай хэдэн үгэ. Композитор Д. Аюшеевэй хүгжэм дээрэ М. Заславскиин зохёоһон «Манай басагад» гэһэн хатарые «Сэлэнгэ» гэһэн арадай ансамблиин басагадай уран гоёор гүйсэдхэһые дээрэ дурдаа һэмди.

Уран һайханай коллективүүдтэ бэрхэ хатаршадай олон болоһониинь тон һайшаалтай. Хэжэнгын аймагай ссёлой ордоной бүлэг хүбүүд «Дуута зэбэнүүд» гэһэн буряад ангуушадай хатар гүйсэдхэжэ, олоной магтаалда хүртэбэ. Энэ хатарые мэдээжэ балетмейстер Ф. Иванов найруулан табяа. «Байгалай долгин» гэһэн залуушуулай, «Тэрэнги» гэһэн арадай ансамбльнуудай хүбүүд, басагадай гүйсэдхэһэн хатарнууд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаба. Хүдөөгэй уран һайханай коллективүүдэй хатаршад эвенк арадай хатар гүйсэдхэхэдөө, ехэ шадамар бэрхэнүүд байна. Тиихэдэ гурбан басагад — Т. Цыденова, Р. Буянтуева, Г. Ринчинова гэгшэд башкир арадай хатар гүйсэдхэжэ, харагшадай зүрхэ сэдьхэл доһолгобо.

Арадай болон совет композиторнуудай дуу гүйсэдхэгшэд манайда олон. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой түлөөлэгшэ, уран һайханай Бүхэроссин харалгын лауреат Б. Будаев «Ангархан далайдаа» гэһэн дууе долгисомо һайхан хоолойгоор татаба. Тиихэдэ Бэшүүрэй дунда һургуулиин библиотекарь И. Ефимова буряад арадай «Сэргэндээ байхадаа...» гэһэн дуу хантюурдаба. Бэшүүрэй больницын фельдшер З. Бальцажак, Улаан-Үдын тоо бүридхэлэй механизациин техникумэй һурагша басаган А. Папаева гэгшэд һайхан хоолойтой, уран бэлигтэй байһанаа харуулаа.

Уран гоё номернууд, номернууд... Арбан жэлэй саада тээ иимэ номернууд хомор һэн. Уран һайханай харалгада хабаадагшадай алишье талаараа, илангаяа соёл культура, болбосорол, һэшхэл бодолойнгоо, гоёорэлэй талаар айхабтар ехээр ургаһые энэ концерт харуулаа.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай харалгын, «Арадай уран бэлиг» гэһэн телевизионно фестивалиин дүнгүүд гаргагдаба.

«Арадай уран бэлиг» гэһэн телевизионно фестивалиин дүнгөөр Сэлэнгын аймагаархин дипломдо, нэгэдэхи шанда хүртэбэ. Тиихэдэ Хэжэнгын аймагаархин, Улаан-Үдын Железнодорожно районойхид хоёрдохи шангуудта хүртөө. Хориин, Мухар-Шэбэрэй, Ахын аймагуудай түлөөлэгшэд гурбадахи шангуудые абаба.

Уран һайханай харалгын дүнгүүд соносхогдоно. Сэлэнгын аймагай «Сэлэнгэ» гэһэн арадай ансамблиинхид, Хэжэнгын аймагай «Ургы» гэһэн арадай хооройхид, Баунтын аймагай «Геолог» гэһэн инструментнүүдэй ансамблиинхид, Хяагтын соёлой ордоной хатаршад, «Яруунa» гэһэн ансамблиин дуушад, Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хооройхид болон бусад коллективүүд үнэтэ бэлэгүүдтэ, дипломуудта хүртэбэ. Уран һайханай харалгада эдэбхитэй хабаадалсаһан хүбүүд, басагад дипломуудые абаба.

Ингэжэ уран һайханай республиканска харалга жабхалан түгэсөөр дүүрэжэ, арад зонноймнай уран бэлигүүд ялас гэбэ...

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хэжэнгын аймагай «Ургы» гэһэн хоор дуулана. 2. Уран һайханай коллективүүдэй хатаршад «Эвенк арадай хатар» гүйсэдхэнэ. 3. Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор. 4. «Тэрэнги» ансамблиин хатарша басагад.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ГАЙХАМШАГ ХҮГЖЭЛТЭ

Октябриин хубисхалай һүүлээр Сибиириин арадуудай уран зохёолой түргөөр хүгжэһэниинь юрын үзэгдэл бэшэ. Нэгэ талаһаа, арга боломжын олгогдоод байхада, арад зоной дундаһаа уран бэлигтэй зон урган гараха ёһотой бшуу. Тэрэ тоодо уран зохёол бэшэхэ шадалтай хүнүүд байха болоно ха юм.

Уран нуталбаритай, үгөөр баян байдаг гээшэ: ажабайдалые философскоор, уран гоёор домоглон дуулаһан үльгэрнүүд, оньһон, хошоо үгэнүүд, онтохонууд — аман үгын баялиг алишье арадта байдаг ха юм. Гурбан зуу гаран гол горходой шудхадаг Байгал шэнги, арадай аман үгын баялиг арюун тунгалаг, хирэ тооһогүй байдаг. Арадай аман үгын баялиг уран зохёолой хүгжэн һалбаралгын булагуудай нэгэн.

Хүбшын ангуушад, талын малшад юумэ ажаглажа, алибаа юумые тайлбарилжа шададаг. Байгаалиин бишыханааршье хубилхые сибиринхидһээ һайнаар уридшалан таагаад байдаг хүнүүд дэлхэй дээрэ хомор гээшэ аабза. Ангууша хүн һүниндөө хүбшэ соо төөрихэ гээшые мэдэдэггүй бэшэ аал?

Эдэ мэтын дүршэл уран үгэдэнь нүлөөлхэ ёһоороо нүлөөлдэг байгаа. Гэхэ зуура юрын буряад арад гээшэ үтэдөө ехэ нарин байгаа бшуу. Бодожо ябаһан бодолоо, һанажа ябаһан һаналаа үгэ болгожо гаргахадань, нэгэшье үлүү юумэн байхагүй. Тиимэһээ хөөрэлдэжэ һууһан хоёрой дуу гаралсахые шагнабал, тэрэ зандань бэшэжэ абаад, хэблэлдэ гаргахаар байдаг байгаа ёһотой. Юрэдөө, Сибириин арадуудай хэлэн гоё юм. Тон лэ тэрээнһээ боложо, тэдэнэр түрүү соёл болбосоролдо түргөөр хамжан, һонирхолтой зохёолшод тэдэнэй дундаһаа урган гаранал!

Гурбан зуутаад жэлэй туршада ород соёлой һайн һайхан юумэнэй нүлөө үзэһыень мартажа болохогүй. Сибириин арадууд ородуудһаа нилээн ехэ һургаал абадаг байгаа. Гэрэй байдалай хэрэгсэлнүүдһээ эхилээд, ухаан бодолой баялиг хүрэтэр нүлөөн үзэгдэһэн байха. Жэшээнь, ород арадай олон онтохонние Сибиириин онтохошод, үльгэршэд өөрынгөө болгоод хөөрэжэ байдаг ушар үзэгдэдэг байгаа бшуу. Тиихэдэ бүри XIX зуун жэлдэ Пушкинай, Крыловой, Толстойн, Чеховэй, Ушинскиин зохёолнууд буряад хэлэн дээрэ оршуулагдадаг байгаа юм. Тэрэ үедэ ургажа гараһан үндэһэн буряад эрдэмтэд Бобровников, Банзаров, Хангалов гэгшэд ород эрдэм ссёл шудалһан ха юм. Ород таряашад, буряад малшад аха дүү болон нүхэсэжэ, бэлэг сэлэгээ абалсадаг байгаа гэжэ мэдээжэ ха юм даа.

Агуу ехэ Октябриин хубисхалай болоходо, Сибириин арадууд, тэрэ тоодо буряадууд тэрэнэй үг зорилгые зүрхэндөө дүтөөр угтан абажа, зол жаргалаа олоо һэмнай. Тиигэжэ мүнөө түрэл хизаартаа аха дүү арадуудай нангин туһаламжаар социализм байгуулаад, коммунизм тээшэ зоринхой.

Богонихон болзор соо буряад совет литература бии боложо, хүгжэн һалбараа. Эгээл түрүүн уран шүлэг, драматурги, прозо мүндэлөө. Бэлигтэй уран зохёолшод ургаа.

Буряад ороной совет уран зохёолшодой түрүүшын үетэнэй нэгэн — Хоца Намсараев. Тэрэнэй литературада ороһон ушар ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, Х. Намсараев арадай аман үгэ һайн мэдэхэ байгаа. Тиимэ хадань лэ зохёолнууд соонь оньһон, хошоо үгэнүүд элбэг, уран гоё болгодог. Гадна ород соёлые шунаалтайгаар шудалдаг һэн.

Мүн баһа ахамад үеын зохёолшод А. Шадаев, Н. Балдано, Б. Базарон, Б. Абидуев болон бусад нүхэд баһал арадай аман зохёол дамжан, совет литературада ороһон намтартай.

Ород литература хадаа буряад литературын һалбаран хүгжэхэ булагуудай нэгэн боложо үгөө. Арадай эпосһээ эхилжэ, социалис реализмын литература болотороо урган хүгжэхэ хэрэгтэнь ород литература бага бэшэ үүргэ дүүргээ.

Ород литературые дамжан, буряад уран зохёол дэлхэйн олон ондоо арадуудай соёлтой танилсаа.

Ород уран зохёолшодһоо халан абаһан һайхан һургаал манайхидай зохёолнуудта нэбтэрһэн байдаг. Жэшээнь, Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи» гэһэн роман соо XIX зуун жэлэй түрүүшын хахад харуулагдадаг ха юм. Дэлхэй дээрэ мэдээжэ бэшэхэн байһан Үшөөтэй гэжэ нютагта Банзарай хүбүүн Доржи түрөө. Тэрэнэй бага наһан, эрдэмдэ зориһон замынь һонёор зураглагдаһан. Юрэдөө, тэрэ роман юумые үнэн зүбөөр харуулһан, уншагшадай дуратай номуудай нэгэн болонхой. Михаил Степановай оршуулһан тэрэ роман ород хэлэн дээрэ олохон дахин хэблэгдээ.

Тиихэдэ «Төөригдэһэн хуби заяан» гэжэ гурбалжан роман үнгэрһэн зуун жэлэй хоёрдохи хахадта ажаһууһан буряад хүнүүдэй хуби заяае харуулдаг. Уран зохёолшо нойртоо дарагдаһан тэрэ үеын буряад малшадай абари зангые үнэн зүбөөр харуулжа шадаа.

Аламжын, тэрэнэй һамган Жалмын образууд һонирхомоор. Геройн зол жаргалаа бэдэржэ ябаһан ушар романай хэмжүүрые үргэдхэхэ арга олгоо.

Харин революциин болохоёо байһан, мүн хубисхалта үе сагые Х. Намсараев «Үүрэй толон», Ж. Тумунов «Нойрһоо һэриһэн тала», А. Бальбуров «Шэнхинээтэ зэбэнүүд» гэһэн романууд соогоо харуулһан байна.

Мүнөө үеын байдал тухай Б. Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгомнай» гэһэн роман соо уншанабди.

Эдэ бүхы романууд ород хэлэн дээрэ суурхаһаар үнинэй. Зүгөөр зариманиинь немец, чех, поляк, венгр, монгол болон бусад хэлэнүүд дээрэ оршуулагдажа, буряад литературын ехээр хүгжэһэнэй гэршэ болонхой.

Буряад поэзишье ехээр хүгжэнги. Ч. Цыдендамбаевай «Соном Гармаев», Н. Дамдиновай «Шэнхинээтэ нарһан», «Эсэгын нэрэ», Д. Улзытуевай «Ая ганга» гэһэн поэмэнүүд, Д. Жалсараев, Ц-Б. Бадмаев, Ц. Галсанов, А. Бадаев болон бусад поэдүүдэй шүлэгүүд уран найруулгынгаа талаар һонирхолтой, тиимэһээ уншагшадай, шүүмжэлэгшэдэй зүгһөө һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн.

Буряад драматургиин жасада Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур», Ц. Шагжинай «Будамшуу», «Шүдхэртэй сүндүүг» зүжэгүүд, Н. Балданогой «Энхэ Булад баатар», «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэһэн либреттэнүүд ороно. Бухы эдэ пьесэнүүд, либреттээр бэшэгдэһэн оперо, балет республика соогоошье, холын нютагуудааршье суурхаһаар үнинэй. Буряад авторнуудай зарим пьесэнүүд ород, татар, болгар болон бусад хэлэнүүд дээрэ оршуулагданги.

Буряад литературын мүнөөдэрэй амжалта тухай боложоор хэлэбэл, арадай аман зохёол, түрэл хэлэнэй баялиг, ород болон совет литературын нүлөөн тэрэнэй эхин булаг боложо үгөө. Буряад литература мүнөө хүгжэнги гэжэ тоологдодог, тиимэһээ түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе угтахадаа, «тулам соогоо алтатай» болоһон байха гэжэ тоолохоор.

А. УЛАНОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор.

ШЭНЖЭЛХЭ, ХААЛАН ЗОХЁОХО

...ционно заводой хэбэй... цехтэ техничехэй уралга, ухаалан зохёолгоор табигдаһые иимэ баримта харуулна: шэнэ ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй ... энэ цехэй инженер-техникүүд, мастернууд ... оноймгоо түсэбые 180 ... дүүргээ. Тиихэдээ хамтын ... арьбалалтань 80 ... гаран түхэригэй болоо.

Мастернууд Я. П. Шипилин, Я. Варфоломеев болон ... үйлэдбэриин участо... шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ ... эрхим үрэ дүн туйлаа, ... ухаалан зохёохо хүдэл... түлөөлэгшэ А. В. Кожоорэнэ. Жэшээнь, ... Шипиловэй бүлэгтэ ... нёдондо 1800 түхэ... амжалта оруулха урлан ... дурадхалнуудые ... түсэбтэй байһан ... 5728 түхэригэй дурад... нэбтэрүүлээ. Өөрөө ... 22 дурадхал зохёожо ... Мастер З. Ш. ... 25 дурадхал нэбтэ... байна. Закир Шаки... нёдондо 5000 түхэри... амжалта хээ. Даажа ябаһаар ... түсэб хоёрһоо ... дүүргээ.

... ёһото хүтэлбэ... хадаа үйлэдбэриин ... участогай мастер, ... шэнжэлэгшэ байха ёһотой. Мүнөө сагай хүдэлмэри... дүүргээд лэ ... харин продукци гаргаха технологи ... тулада бодомжолхо ... Энэ хэрэгтэ тон түрүүшын үгэ мастер хэлэхэ ёһотой.

Байгша оной хоёр һара соо энэ цехтэ 30 урлан нарижуулгын дурадхал ороод байна. Урлан нарижуулагшадай хахадһаа олонхинь мастернууд юм. Мүн эдэнэрэй дунда хүдэлмэришэдшье бии даа. Слесарь В. А. Шадрин үрэмдэлгөөр шэнэ дурадхал һаяхан оруулаа. Энэнь хоёр зуун түхэригэй арьбалалта үгэхэ байна.

Технологи нарижуулха дурадхал технологууд оруулдаггүй байһан юм. Үнэн дээрээ бодоод үзэхэдэ, эдэнэрэй шүүжэ, бодомжолжо үзөөгүйдэ, хэн шэнжэлжэ үзэхэ болоноб? Технологууд нэгэ талаһаа шэнжэлэгшэд лэ байха ёһотой гээшэ. Хүдэлмэришэдэй продукци бүтээдэг бүхы шатые технолог хуу харана ха юм, тогтонижоһон арга методээ шэнэ туйлалтануудтай жэшэжэ, сасуулжа үзэнэ. Тиигэһэнэй удаа технологи хубилгаха шухала гэһэн дурадхал оруулна ха юм.

Эрдэм, техникын дэбжэлтэ хурдадхаха хэрэгтэ эдэнэр хубитаяа ехээр оруулха байна бшуу.

Эрдэм, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөөнэй эрхэ байдалда инженер, технолог гу, али алба хаагшад — бултадаа ухаалдиха, шэнжэлхэ шухала гэжэ заводой үйлэдбэриин үльгэр жэшээнүүд үшөө дахин тодоруулжа байна.

Н. ФЕДОТОВ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ШАХТЁРОЙ ХОЁРДОХИ МЭРГЭЖЭЛ

ПАВЛОДАР. Байгаалиие нарата гоёор зураглаһан зурагууд, модон дээрэ хэгдэһэн һиилүүрнүүд Днепропетровско областиин энэ хотын соёлой байшангые шэмэглэн гоёобо. Уран зурагта дуратай Иван Барелейн тусхайта выставка эндэ нээгдээ. Автор тэрэниие тойрон байһан байдалые, хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө оролдожо зураглана.

Первомайск гэжэ залуу хотодохи зэргэлэн ургаһан уляангирай дундуур гараһан зүргэ харгы зурагуудайнь нэгэн дээрэ харуулагдана. Хэдэн жэлэй урда тээ эндэ хуурай хооһон тала байһан. Хүнүүдэй нүүжэ ерэхэдэ, тэндэхи байдал тад ондоо боложо хубилаа. Олон дабхар, телевизионно антеннэнүүдтэй байшан гэрнүүд урган бодоо, кинотеатрнууд, соёлой байшангууд баригдаа.

Боложо байгаа хубилалтануудые уран зурааша миин адаглан хаража байгаагүй, эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Уран зурагай искусство — Иван Барелейн хоёрдохи мэргэжэл. Тэрэ «Западно-Донбасская-2» шахтада үйлэдбэриин түрүү дүршэлтэй хүдэлмэришэн гэжэ суурхадаг юм.

ҮШӨӨ НЭГЭ ТООЛОН ТОДОРХОЙЛОЛГЫН ТҮБ

АЛМА-АТА. Казахай ССР-эй ниислэлдэ байгуулагдаһан тоолон тодорхойлолгын шэнэ түб «Казсельхозтехникын» предприяти болон эмхи зургаануудые хангаха юм. Электронно-тоолон тодорхойлолгын «Минск-32» түхэлэй машина техникэ худалдаха түсэбэй, мүн ажалай захил дүүргэлтые хинан шалгаха.

Областной нэгэдэлнүүдтэ тодхогдоһон телетайпуудаар олон тоото эд бараан, машина болон запчастьнуудай ямараар хубаарилагдажа байһан тухай тобшо мэдээнүүд мүнөө Алма-Ата руу орожо байна. ЭВМ эдэ мэдээнүүдые түргэн согсолон тобшолхо, хэрэгтэй болоо һаань, запасной частьнууд болон машинануудые шэнээр хубаарилха, колхоз, совхозуудай техническэ, үйлэдбэриин хангалгые бүхыдэнь һайжаруулгада туһалха байна.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

БЕЛГОРОД. «Кмаруда» комбинадай нүүрһэшэд түсэбтэ табан жэлэй эхилһэнһээ хойшо даабариһаа гадуур 500 мянгадахи тонно руда малтан абажа, ороной металлургнуудта эльгээбэ.

Комбинадта ажал хэрэг щекинскэ аргаар эмхидхэлгэ нүүрһэ ехээр малталгада нүлөөлнэ. Табан жэлэй эхинһээ эндэ арбаад бригада түс арга хэрэглэн ажаллана. Зуугаад хүдэлмэришэд дүтэрхы хэдэн мэргэжэл шудалжа, 350 хүниие сүлөөлжэ, үйлэдбэриин бусад участогуудта эльгээгээ.

Руда малтан абаха, болбосоруулха технологиие комбинадта саг үргэлжэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар һайн шанартай продукци гаргагдана. Эндэһээ эльгээгдэһэн рудагай металлай адли холисотой байһан дээрэһээ Макеевкын, Ураалай, Липецкын, Тулын доменно-пеэшэнүүд нэгэ жэгдэ дааcатайгаар, үндэр бүтээсэтэйгөөр хүдэлнэ.

Нүүрһэшэд табан жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 500 мянган тонно түүхэй эд малтаха уялга абанхай.

ТАСС-ай корр.

ЭРШЭТЭ ХАЛУУН АЖАЛАЙ ЖЭЛ

«СССР-ээ хамгаалхаар, ажал хэхээр бэлэнби» гэһэн ГТО-гой шэнэ комплексдо ороноймнай хүн зон олоороо хабаадажа эхилэнхэй. ГТО-гой шэнэ комплекс тушаагдажа эхилһээр жэл болобо. «Энэ үе соо ямар амжалта туйлагдаа хаб?» гэһэн асуудалтайгаар ТАСС-ай корреспондент ГТО-гой Бүхэсоюзна Соведэй түрүүлэгшэ, СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой А. А. Леоновто хандаһан байгаа.

— ГТО-гой шэнэ комплекс хаа хаанагүй үргэн олониитын дунда угаа һайшаалтайгаар угтагдаа. ГТО-гой комплекс арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ партийна, совет органууд, профсоюзай, комсомолой, физкультурын эмхинүүд, ДОСААФ-ай комитедүүд, министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Мэнэ һаяхан Армениин КП-гэй ЦК-гай секретариат тогтоол баталан абахадаа, КПСС-эй горкомуудта, райкомуудта, ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдтэ, министерствэнүүд болон албан зургаануудта, совпрофто, ЛКСМ-эй ЦК-да ГТО-гой шэнэ комплексын тодорхой хэмжээ ябуулга хараалхадаа, спортын талмайнууд, тамаралгын бассейнүүд болон бусад барилга хэхые уялгалһан байна.

КПСС-эй Карелиин АССР-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной Совет «1973 ондо ГТО-гой олон тоото программаар үбэлэй, зунай һайндэрнүүдые Карелиин АССР-тэ үнгэргэхэ» гэһэн тогтоол абаба.

ГТО ороноймнай ажалшадай урда шэнэ, һонин үүсхэл гаргаха, мүрысөөнүүдтэ олон зониие хабаадуулха эрилтэ табина. Мүнөө физкультура, спортдо олон зониие хабаадуулмаар шэнэ хэмжээ ябуулганууд Украинада, Эстонидо, Арменидэ, Башкирта, Свердловско болон Орловско областьнуудта, мүн ороноймнай районуудта бэелүүлэгдэжэ байна. Жэшээнь, Молдавиин ССР-эй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ГТО-гой шэнэ комплексоор ажаллаха гурбан жэлэй түсэб баталагдаһан байна. Тиин тракторно-таряан ажалай, тамхи, овощ ургуулагшадай, гаражай, уран дархашуулай, һаалиин фермэнүүдэй наһатай болоһон хүдэлмэришэдэй тусхай бүлэг бии болгогдоһон. Бүлэгэй гэшүүд 1975 он болотор 1.200 болгогдожо, спортын арба нэгэн секцидэ ябажа, шэнэ комплекс тушааха юм.

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ГТО-гой олон тоото зүйлнүүдээр мүрысэхэ дуратайшуул олошорно. Латвиин ССР-тэ хүдөөгэй «Варпа» гэжэ бүлгэм түрүү һуури эзэлхэ тусхай мүрысөөнүүдые үнгэргэнэ. Белоруссиин «Урожай» бүлгэм бүхы республика дотороо ГТО-гой комплексдо зорюулагдаһан спартакиада эмхидхэһэн байна.

ГТО-гой нормо тушаалга хаана һайнаар ябанаб гэхэдэ, үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэдэй — заводуудай директорнүүд, хүдөө ажахын артельнүүдэй түрүүлэгшэнэрэй һаналаа хаана һайнаар хандуулнаб, тэндэл эрхим амжалта туйлагдана гэжэ совет дээрээ хэлсээ һэмди. Нээрээшье тэдэнэр өөрынгөө үүсхэл, нэрэ солоор коллективүүдээ урагшань уряалжа ябадаг шуу.

ГТО-гой нормо тушаалга хадаа юрын ажал бэшэ гэжэ хүн бүхэн ойлгоно. Тиимэһээ манай физкультурна хүдэлөө улам һайжаруулжа байха хэрэгтэ парти, правительство хододоо һаналаа табижа байдаг. ГТО-гой комплекс хадаа ажалшадай, һурагшадай, залуушуулай бэеые һайжаруулха, ажал хүдэлмэридөө, һуралсалдаа тэдэнэй эрхим амжалта туйлажа, Эхэ ороноо хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн байхаар бэеэ зэһэхыень уряална, бэлдэнэ ха юм.

ГТО-гой шэнэ комплексын нэбтэрүүлэгдэһээр тэбхэр жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо ехэ юумэн хэгдээ, эмхидхэгдээ. Зүгөөр энэмнай һаял эхилжэ байһан шухала хэрэг гээшэ. Тиимэһээ физкультурын коллективүүд, эмхи зургаанууд, предприятинүүд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ һаналаа табижа, ГТО-гой нормо хаа хаанагүй эмхи гуримтайгаар тушааха хэрэгтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсаха зэргэтэй.

(ТАСС)

ДАЛАН ДАБААНАЙ ОРОЙДО

Энэ хүнние харахадаа, би һанаандаа гайхадагби: арбан жэлэй саада тээ пенсидэ гараһан аад, мүнөө хүрэтэр хүдэлһэн зандаа, Арбан наймаатайдаа ажалайнгаа намтар эхилһэн хүн шуу. Биллиард, шатарааршье шадамараар наадахыень харахадаа, газаа гудамжааршье хүнгэн солбоноор гэшхэлхыень харахадаа, гайхахын ехээр гайхахаш.

Би Ананда Аюрзанаевич Аюрзанайн тухай хөөрэнэб. Усть-Ордын округтошье, Агын нютагуудташье, республикын алишье аймагуудта, ниислэл хото Улаан-Үдэдэшье Ананда Аюрзанаевичые олон хүн һайн мэдэхэ. Ананда Аюрзанаевичай багшалалгын ажал ябуулга хадаа Буряадай Автономито республикын бии болоһон сагһаа эхитэй юм. Хорёод онуудай эхеэр Агын эхин һургуулинуудта багшалжа захалаа. Тэрээнһээ хойшо олон жэлэй туршада Боохоной багшанарай училищада, багшанарые бэлдэдэг Агын хоёр жэлэй курсада, Улаан-Үдын рабфагта буряад, монгол хэлэнүүдые заадаг байгаа. Арбан долоон жэлдэ Хурамхаанай аймагай һургуулинуудта, тэндэхи гэгээрэлэй таһагта хүдэлөө. Юрэдөө табяад жэлэй туршада республикынгаа бусадшье нютагуудта багшалһан юм.

Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектороор олон жэлдэ хүдэлөө. Һүүлэй табан жэлэй туршада республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдта методическа номуудые, һуралсалай бусад хэрэгсэлнүүдые хэблэн гаргаха хүдэлмэрилэгшөөр хүдэлжэ байна.

Хаанашье, ямаршье ажалда ябахадаа, Ананда Аюрзанаевич тэрээндээ һайнаар хандадаг, хүнүүдтэ хүндэтэй ябадаг.

А. А. Аюрзанайнай һургаһан һурагшадай олонхинь дээдэ эрдэмтэй болонхой. Хаа хаанагүй—республика дотороошье, Эрхүүгэй болон Шэтын областьнуудта, мүн баһа Монголой Арадай Республикадашье амжалтатай хүдэлжэ ябадаг.

3-дахи класста үзэхөөр тэрэнэй зохёоһон «Буряад хэлэн» (Д. Р. Бадмаевтай хамта), В. Б. Махатовтай хамта 9-дэхи класста шудалхаар бэшэһэн «Буряад литературын хрестомати», найман жэлэй һургуулида хэрэглэгдэхэ изложенинүүдэй согсолбори (Б. Б. Батоевтой хамта согсолоо), багшанарта зорюулһан хэдэн олон методическа хэрэгсэлнүүд һургагшадта болон һурагшадта яһала һайшаагдаһан байдаг. Энээнһээ гадна Ананда Аюрзанаевич буряад хэлэ, литература шудалха тухай статьянуудые бэшэжэ, газетэдэ толилдог.

Багшын ажалай зам хүндэхэн, бэрхэшээлтэйшье һаа, олондо хүндэтэй юм даа. Тиимэһээ хуушанай коммунист Ананда Аюрзанайн таби гаран жэлэй туршада хэдышье хүндэ, хэсүүхэн байдалай дайралдабашье, һайн хүдэлһэнэйнгөө түлөө «Ажалдаа шалгарһанай түлөө», «Японие илаһанай түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагдаһан юм. Мүн РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн. Гадна «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэг энгэртэнь ялардаг.

Арадай багша А. А. Аюрзанайнай педагогическа ажал ябуулгынь табин жэлэй, түрэһөөр далан жэлэйнь ойн баярые Буряадай гэгээрэлэй министерствын, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай хүдэлмэрилэгшэд, сугтаа хүдэлһэн хуушанай багшанар-пенсионернүүд, тэрээндэ заалгаһан шабинарынь—олониитын түлөөлэгшэд сугларжа, угаа баяртайгаар тэмдэглэһэн байна.

Хуушанай мэдээжэ багшанар Л. Л. Линховоин, Д. М. Мижидон, Д. Д. Дугар-Жабон, Ж. Ж. Жамсаранова-Пилунова болон бусад нүхэд А. А. Аюрзанайнай эдир залуу наһанһаа дала хүрэтэрөө гэгээрэлэй хэрэгтэ хэды ехэ үүргэтэй байһые, нүлөө үзүүлһые тэмдэглэн, тэрээн тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Ананда Аюрзанаевич — даруу номгон зантай, ажалдаа нягта, дүй дүршэлөөр баян хүн. Ехэ олон юумэ мэдэдэг. Тиимэһээ хүнүүд тэрэниие «ябаган энциклопеди гэжэ хэлсэдэг».

А. А. Аюрзанайниие дала наһа хүрэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаад, үшөө олон жэлдэ мэндэ ябахыень хүсэнэб.

М. МАДАЕВ,
Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай хүдэлмэрилэгшэ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

САНА, Хойто зүгэй арадуудай һайндэрэй заншалта нааданда хабаадалсажа байгаа Олимпиин нааданай чемпион, Ижевскһээ ошоһон Галина Кулакова 10 километрэй зайда урилдахадаа, эрхим саг харуулжа, түрүү һуури эзэлбэ. Мүн хойто үдэрынь 5 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Галина Кулакова дахинаа эрхимлэжэ гараба.

Эрэшүүлэй дунда 30 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Хабаровскын Сергей Савельев эрхимлэжэ, зайгаа нэгэ час 33 минута 09 секунда соо гаталһан байна. Зүгөөр 15 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Савельев хабаадалсабагүй. Тиигэжэ хоёр үдэрэй дүн гаргахада, чемпионой улаан лентэ Москвагай Анатолий Слугин абаха болобо. Тэрэ 30 километртэ гурбадахи, 15 километрэй зайда хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа.

БИАТЛОН. КОНЬКИГААР урилдагшад, трамплинһаа һүрэлгөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ Новосибирскын Леонид Гагарин, Украинын Вера Брындзей, Мончегорскын Анатолий Курчун, Ленинградай Юрий Калинин, эдиршүүлэй дундаһаа Мурманска областиин һурагшадай команда эрхимлэбэ. Хойто зүгэй арадуудай һайндэртэ оронойнай областьнууд, хизаарнуудай, автономито республикануудай 28 командануудай 1500 спортсменүүд хабаадалсаһан байна.

БАСКЕТБОЛООР залуушуулай дунда үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ Россин Федерациин басагадай, Москвагай хүбүүдэй команданууд түрүү һуури эзэлбэ. Вильно, Каунас хотонуудта үнгэргэгдэһэн нааданда РСФСР-эй басагадай команда эрхим һайнаар наадажа гараһан байгаа. Харин Москвагай хүбүүдэй команда һүүлшынгээл уулзалга хүрэтэр эрхимлэхэнь мэдэгдээгүй байһан юм. Эдэнэр Литвагай командые 67:66 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, түрүүлһэн байба.

Ригын «ТТТ» клубай баскетболистканууд Болгариин «Народен спорт» газетын тогтооһон Европын кубогта хүртэбэ. СССР-эй хэдэн удаа чемпион ябаһан Ригын трамвайн-троллейбусна трестын басагад Франциин чемпионконуудые 83-60 гэһэн тоотойгоор шүүбэ.

Ленинградай «Спартак» бүлгэмэй спортсменкэнүүд түгэсхэлэй нааданда Прагын «Славии» бүлгэмэйхидые 76:37 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, Европын оронуудай кубок үшөө нэгэ жэлээр өөртөө үлөөхэ болобо.

ВОЛЕЙБОЛ. Эхэнэрнүүдэй дунда волейболоор оронной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда Москвагай «Динамо» бүлгэмэй команда дүрбэдэхи жэлээ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. ЦСКА, Ворошиловградай «Искра» команданууд мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртөө.

ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГААР Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө Швейцарида үнгэргэгдэжэ байгаа нааданда СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд эрхим амжалта туйлаба. Тиин Насрул Насрулаев, Пётр Суриков, Арсен Алахвердиев, Василий Сюльжин гэгшэд алтан, Олимпиин нааданай чемпион Загалав Абдулбеков, Виктор Зильберман, Рафик Гаджиев гэгшэд мүнгэн, Роин Доборджгенидзе гэгшэ бронзо медальда хүртэбэ.

ФУТБОЛ. СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө оронойманай үрда нютагуудта футболоор эхилһэн ээлжээтэ—хоёрдохи нааданда Карагандагай «Шахтер» — Москвагай «Торпедо», Бакугай «Нефтчи» — «Карпаты», Минскын «Динамо», — Пермиин «Звезда» командануудай наадан 0:0 тоотойгоор тэнсэлгээр дүүрэһэн. Москвагай «Динамо», «Спартак», «Пахтакор», Киевэй «Динамо», «Днепр», «Заря», ЦСКА, «Кайрат», Тбилисиин «Динамо», Одессын «Черноморец» команданууд шүүжэ гараба. Эдэнэр байгша оной июнь» һарын эхеэр хоорондоо наадаха юм.

(ТАСС).

Һур харбаан

«Теплоприбор» заводой спортын зал соо һур харбалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Спортын «Труд», «Буревестник», «Спартак», «Локомотив», «Динамо», Баргажанай аймагай хүүгэдэй спортын һургуулиин команданууд хабаадалсажа, өөр хоорондын болон командаараа түрүү һуури буляалдаба. Эдэнэр «КД-2» гэһэн упражнени 30, 50 метрэй зайда хоёр удаа һур харбажа мүрысэбэ. Эрэшүүлээ дунда хоёр зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, СССР-эй спортын мастер А. Бутхаев мастерта кандидат В. Игумнов хоёр 547 очкотой, түрүүлжэ ябаба. Зүгөөр хоёрдохи үдэр 50 метрэй зайда эдэ хоёрой дунда шанга туладдаанай болоходо, Игумновынь 8 очкогоор үлэбэ. Мүн 30 метрэй зайда Бутхаев бирабагүй. Тиин Игумнов дүн хамтадань 1070 очкотой боложо түрүү һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Буревестник» бүлгэмэй гэшүүн, нэгэдэхи разрядтай Л. Дампилова түрүү һуури эзэлжэ гараба.

СССР-эй спортын мастер Даши Эрдынеев (Баргажан) һур харбахадаа мэргэн гэжэ суурхаһаар үнинэй. Мүнөө тэрэнэй һургаһан эдиршүүл аха нүхэдһөө дутуугүй мүрысэжэ гараа бшуу. Жэшээнь В. Цыденов, Б. Эмедеев хоёр 6-дахи, 8-дахи һуури эзэлһэн байна.

Б. МИРОМАНОВ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ВАШИНГТОН

ЕХЭ ДЭБЖЭЛТЭ

ТАСС

Совет-американ харилсаан улам һайжаржа байна гэжэ Европын оронуудай хэрэгүүдые эрхилхэ талаар США-гай гүрэнэй секретариин туһалагша У. Стессел тэмдэглэбэ. Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо нёдондо жэлэй май һарада Москвада үнгэргэгдэһэн уулзалгын үедэ «СССР-эй ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ нилээд ехэ хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлагдахаар хараалагдаа һэн» гэжэ Стессел сенадтахи гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комисси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. Олохон һалбаринуудта Советскэ Союз ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэдэн ехэ хэлсээн энэ уулзалга дээрэ баталагдаһан байгаа гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

«Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ олон талын зүбшэлэлгын эдэбхитэй, ашатай туһатай хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ байха» гэжэ США тоолоно гээд гүрэнэй секретариин туһалагша мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ

СССР—манай хани

ТАСС

«Советскэ Союз хадаа манай үнэн сэхэ хани мүн»,— гэжэ Ирагай гадаадын хэрэгүүдэй министр Муртад Саид Абдель Баки, Бейрудэй «Ас-Сайяд» газетэдэ интервью үгэхэдөө, мэдүүлбэ.

«СССР манай орондо үнэн зүрхэнэй туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ. Тиихэдээ ямаршье эрилтэ табинагүй», — гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

БЕЙРУТ

Улам түгшүүрилтэй болоно

ТАСС

Ливанай, Израилиин хилэ дээрэхи байдалые Тель-Авив улам түгшүүрилтэй болгоно. Апрелиин 3-най һүни Израилиин вертолёдууд палестин хашагдан зугададагшадай Айн-Аль-Хильва гэжэ лагерь дээгүүр ниидэһэн байна.

ГАВАНА

Үнэн зүрхэнэй, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда

ТАСС

Албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Густав Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно - правительственна делегациин, Кубын хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эхилбэ.

Элдэб асуудалнуудые зүбшэлһэн хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй, үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрнэ.

БУДАПЕШТ

Ехэ һайндэр

ТАСС

Венгер арадай национальна ехэ һайндэр — сүлөөлэлгын үдэр—Венгриин улаан-сагаан-ногоон үнгэтэй национальна туг ба Улаан туг Будапешт шадархи Геллерт хада дээрэ бодхоогдоһон Сүлөөлэлгын хүшөөгэй урда надхан намилзана, Совет Армиин сэрэгүүдэй немецко-фашис булимтарагшадһаа газар дайдыень бүрин сүлөөлжэ, эрхэ сүлөөтэй болоһон арадай шэнэ байдал байгуулжа эхилһэнһээ хойшо 28 жэлэй ойе ороной арад түмэн тэмдэглэжэ байна.

Венгриин ниислэл хото һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хаа хаанагүй — Улаан тугууд, транспарантнууд, сэсэгүүд. Будапештдэхи Парадуудай талмай илангаяа гоё һайхан.

Совет Армиин сэрэгшэдэй эрэлхэгээр тэмсэжэ, бидэндэ заяаһан сүлөөтэ байдалда венгер арад ажаһууна гээд ВСРП-гэй Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь Б. Биску, Венгриин радио, телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. Гээгдэнги, феодальна шахуу оронһоо Венгри хүгжэнги промышленностьтай, мүнөөнэй оньһото техникээр хангагдаһан хүдөө ажахытай, һалбаран хүгжэһэн соёл культуратай гүрэн болонхой. Мүнөө оронойманай ажалша арад аха дүү Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай нягта нэгэдэлтэйгээр дээрэ хүгжэнги социалис общество байгуулжа байна.

Фашис дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһөөр 28 жэлэй ойдо зорюулагдажа, залуушуулай митинг апрелиин 4-дэ эндэ болоо. Урда тээнь Залуушуулай Венгриин Коммунис Союзай зэргэдэ ороһон арбаад мянган хүбүүд, басагад партидаа, арадтаа үнэн сэхэ байхые, совет ба венгер арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаанда үнэн сэхэ байхые шахаа тангариг гаа үгэбэд.

Баярта ойдо зорюулагдаһан һайндэрэй митингнүүд, суглаанууд бүхы орон дотор болоһон байна.

НЬЮ-ЙОРК

Зохёон байгуулхы туйлай ехэ хүсэлэл оролдолго

ТАСС

«Сибирьтэхи байгаалиин баялигуудые ээдалан ашаглахын тула Советскэ Союз түүхэдэ урдань үзэгдөөгүй туйлай ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана», — гэжэ «Тайм» журналай һүүлэй номерто тунхаглагдаһан ехэ статья дотор бэшэгдэнэ. Сибириин үргэн ехэ дайдада трубопроводуудай, харгын, түмэр замай, хото городуудай барилга хэгдэнэ.

Сибирьтэхи байгаалиин баялигуудые элирүүлэн ашаглаһанай үндэһөөр Советскэ Союз ойрын ерээдүйдэ дэлхэй дээрэ эгээн баян орон болохо байха гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

США-гай, СССР-эй хоорондын худалдаа наймаа хүгжөөхэ

ТАСС

Гарвардска университедэй профессор Г. Бергман «Нью-Йорк таймс» газетэдэ бэшэг эльгээхэдээ, СССР-эй США-гай хоорондохи худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглээд, энээндэ нүлөөлхэ хэмжээ ябуулга хараалан бэелүүлхыень Америкын правительствые уряалба. Профессорэй һанамжаар совет-американ худалдаа наймаа хүгжөөлтэдэ паад тойбо татаха юумэн мүнөө үедэ үгы байна.

ВАРШАВА

ПОРП-ын ЦК-гай политбюрогой заседани

ТАСС

ПОРП-ын ЦК-гай IX пленумдэ бэлэдхэл хэлгын ябаса тухай асуудалые ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ зүбшэлэгдэбэ. Орон дотор хүдэлмэриин хүсэ гамтай һайнаар ашаглаха, партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха, кадрова политика тухай асуудалнууд энэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

БЕРЛИН

ГДР-эй, Малайзиин правительствануудай шиидхэбэри

ТАСС

Байгша оной апрелиин 4-һөө хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоожо, посольствонуудаа байгуулалсахые ГДР-эй ба Малайзиин Федерациин правительствонууд шиидхэбэ.

АНГИИН ТЭМСЭЛ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Капиталис оронуудай элдэб районуудта ангиин тэмсэл улам үргэдэжэ байнхай. Үргэн ниитэ ажалшад эрхэнүүдэйнгээ түлөө, фабрика. заводуудай эзэдэй хашалта, харшалалтада эсэргүүсэн тэмсэхэдээ буһалгаа соносхоно, митинг, демонстрацинуудые үнгэргэнэ. Олохон ушарта ажалшад илалта туйлана.

ИТАЛИИН металл болбосоруулдаг промышленностиин үмсын предприятинуудай 1,2 миллион хүдэлмэришэд 6 һарын турша соо тэмсэжэ, ехэ амжалта туйлаа. Эдэ предприятинуудай эзэд металлургическа, машина бүтээлгын промышленностиин ажалшадай федерациин эрилтэнүүдые хараада абажа, бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай недели гуримшуулха, амаралтын болзор нэмээхэ тухай хэлсээндэ гараа табиһан байна.

АМЕРИКЫН «Отис» гэжэ нефтехимическэ заводой Венесуэлын Лагунильяс хотодохи—(Сули штат) хүдэлмэришэд һарын турша соо буһалгаалжа, илалта туйлаба. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень, медицинскэ хангалга һайжаруулха тухай эрилтэнүүдыень заводой эзэд хангаха баатай болоо.

ДАНИИН олониитэ ажалшадай буһалгаан гурбан долоон хоногой турша соо үргэлжэлһөөр. Судный зарим верфьнүүд, машина бүтээдэг заводууд, бүд нэхэдэг ба тамхинай предприятинууд хүдэлнэгүй, ороной ехэ ехэ газетэнүүд барлагдан гарана гүй, портнуудтахи хүдэлмэри зогсоогдошонхой. Хүдэлмэришэдэй эрилтэнүүдые хангахаяа фабрика, заводуудай, предприятинуудай эзэдэй арсахадань, мартын 21-дэ эхилһэн буһалгаанууд та 250 мянга гаран хүн хабаадана.

МҮНӨӨ Урда-Африкын Республикын үргэн ехэ районуудта буһалгаан боложо байһаар. Эдэ үдэрнүүдтэ ороной промышленна ехэ түб—Иоганнесбургын олонхи предприятинуудта, мүн Наталь провинциин хойто хубида африкан хүдэлмэришэдэй буһалгаанууд удаа дараалан болобо. Буһалгаалагшадые айлган һүрдөөхын тула Урда-Африкын полици хэрзэгы шэрүүнээр хэһээнэ, хашана, харшална. Тиигэбэшье буһалгаалагшадай зоригые хухалжа шаданагүй.

Баруун Германиин барлагшад, Лондоной докернууд, Бейрудэй типографиин ба Нью-Йоркын метрогой хүдэлмэришэд буһалгаалжа байнхай.

(ТАСС).

ПАРИЖ

ПОМПИДУ ПАРЛАМЕНТДА БЭШЭГ ЭЛЬГЭЭБЭ

ТАСС

Шэнэ зарлалай Национальна суглаанай хүдэлмэрээ эхилһэнтэй дашарамдуулан, Франциин Республикын президент Жорж Помпиду апрелиин 4-дэ Франциин парламентда бэшэг эльгээбэ.

Тодорхойлон хэлэбэл, түгшүүрил һуларуулха, буу зэбсэг хуряаха, амгалан байдал хангаха арга олгоһон ябуулгануудта Франци али болохоор туһа хүргэхэ ёһотой гэжэ Ж. Помпиду тэмдэглэнэ.

БОНН

Договор эсэслэн баталха тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ

ТАСС

ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай, мүн ООН-до ФРГ-гэй орохо тухай хуулиин проект тушаа договорые эсэслэн баталха түгэсхэлэй хөөрэлдөөнүүдые байгша оной май һарын түрүүшын хахадта бундестагта үнгэргэхын түлөө правительственна, бүлэглэлэй партинууд — СДПГ, СВДП мэдүүлбэ. Бүлэглэлэй зохихо дурадхал бундестагай Старейшинэнүүдэй Советдэ эльгээгдээ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд майн 9—11-дэ бундестагта үнгэргэгдэхэ ёһотой.

БОНН

ГАРГАШЫЕНЬ ХАРЮУЛАЛСАНА

ТАСС

Американ сэрэгүүдэй ФРГ-дэ байһантай дашарамдуулан, ойрын хоёр жэлэй турша соо гараха гаргашыень харюулалсахын тула 8 миллиардһаа үлүү марка Баруун Германиһаа США эрижэ абаха хүсэлэнтэй гээд «Нойе Рейн-цайтунг» газетэ бэшэнэ. Байгша оной июниин 30-да дүүрэхэ, һүүлэй хоёр жэлэй хэлсээнэй үндэһөөр Баруун Германи 6,65 милиард марка США-да түлэжэ, таргашыень харюулалсаһан байна.

ДАМАСК

Социалис оронуудтай харилсаагаа хүгжөөхын түлөө

ТАСС

Империализмда, сионизмда эсэргүү тэмсэлэй талаар зайлашагүй союзнигуудынь байһанаа хараада абажа, Сири социалис оронуудтай харилсаагаа хүгжөөхэ ёһотой гээд Сириин Араб Республикын премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Халим Хаддам, Дамаскын университедтэ зарлагдаһан семинар дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ. Эгээл тиимэһээ социалис оронуудтай харилсаагаа бүхы талаарнь хүгжөөхые хүсэнэбди гээд Хаддам тэмдэглэбэ.

Сионизмда эсэргүү Израилиин булимтаран эзэмдэһэн газар дайда сүлөөлхын түлөө тэмсэл араб арадуудай гол зорилго болоно гээд Сириин министр хэлээ. Тиимэһээ араб оронуудай нэгэдэл шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

КАМБОДЖОДОХИ БАЙДАЛ

ТАСС.

Пномпеньһээ ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, зарим министрнүүд, нютагай захиргаанай дээдэ тушаалтай ноёд тушаалһаа бууха баатай болоһон байна. Финансын министр Итх Тхюн, президентын дүү Лон Нола, бригадна генерал — Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын толгойлогшо Лон Нон гэгшэд тэдэнэй дунда ороно. Мэдээсэлнүүд дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, һүүлэй гурба һарын турша соо нефтепродуктнуудай сэн — 50 процентээр, эдеэ хоолой зүйлнүүд 30 процентээр хүндэрһэн байна. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, багшанарай, студентнэрэй, хүдэлмэришэдэй буһалгаанууд орон дотор болоо.

Орон дотор «политическэ» байдалай шахардуу шанга» байһанһаа уламжалан, бригадна генерал Лон Нон тушаалһаа буугаа гээд соносхогдобо.

ВАШИНГТОН

Никсон Тхиеу хоёрой хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ

ТАСС

США-гай президент Р. Никсонэй, сайгон захиргаанай толгойлогшо Тхиеугай хоорондо үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд Сан-Клементэдэ (Клифорни штат) дүүрэбэ.

Сайгон хархис засагта США саашадаашье али бүхы туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ байна гээд энэ уулзалгын дүнгүүд тухай тунхаглагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Холбоото Штадууд сэрэгэй туһаламжа Урда Вьетнамда үзүүлгээ үргэлжэлүүлхэ хараа бодолтой гэжэ энэ документ дотор хэлэгдэнэ.

Холбоото Штадуудай зүгһөө «экономическа ехэ дэмжэлгэ, туһаламжа» абажа, сайгон захиргаан сэрэгэй харата ябуулгануудые хэнэ гээд «Вашингтон пост» газетэдэ, Сан-Клементэдэ болоһон хөөрэлдөөнүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, тэмдэглэнэ.

ТОКИО

Булад хайлуулгаар гурбадахи һуурида

ТАСС

1972 ондо Японой предприятинуудта 100.750 мянган тонно булад хайлуулагдаһан байна. Гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министерство иимэ тоо, баримтануудые тунхаглахадаа, нёдондо жэл Япон булад хайлуулгаар дэлхэй дээрэ гурбадахи һуури эзэлһэн юм гэжэ тэмдэглэнэ. Энэ талаар СССР, США түрүүлжэ ябана.

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинын Компартиин уряа

ТАСС

Дайнда һандаргагдаһан арадай ажахыгаа һэргээхэдэнь, туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор Вьетнамтай һаналаа нэгэдэлгын ябуулга үргэнөөр үнгэргэхэ уряатайгаар Аргентинын Компарти хандаба.

Элдэб һонин

САНААР — ОРОНУУДАЙ ХОЙНОҺОО

НАРВЫН ХЭРЭМ ҺЭРГЭЭГДЭБЭ

ХОНГЁО ХОЛОЙТО ШУБ...

МОГОЙТОЙ ТУЛАЛДАА...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-да ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд. Таряалан, сабшалангые һайжаруулха габшагай 2 һарын ябаса тухай А. Истоминой фоторепортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: Кабанскын аймагай механизаторнуудай суглаанһаа.

Гурбадахи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-да ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. Социалис оронуудаар. Хилын саанаһаа. Элдэб һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Хоккейгээр дэлхэйн чемпионадһаа мэдээсэлнүүд. Врачай зүбшэл. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР КРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.05 — «Слово о Северо-Крымском» — Симферополиин студиин фильм. 18.30 — Үхибүүдтэ мультфильмүүд харуулагдаха. 19.00 — Үхибүүдтэ «Хонхо» гэһэн тележурнал буряад хэлэн дээрэ дамжуулагдаха. 19.30 — Телепанорама. 19.50 — «Восточная Сибирь» — киножурнал 20.00 — «Элүүр энхэ» гэһэн тележурнал. 20.30 — «Пришел солдат с фронта» — уран һайханай фильм.

«Орбита» харуулна:

22.00 —Үнгэтэ телевидени. «В мире животных». 23.00— «Искусствын мастернууд — концертнэ студида». Уласхоорондын конкурсын лауреат Е. Нестеренко. 24.00 —«Время» — мэдээсэлэй программа.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ре[дактора] — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — [...] зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52 [...] машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-8[...] ответ. секретаря — 66-76. отделы: партийной [жизни] — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-88, [пропа]ганды и агитации — 56-23, промышленности и стро[ительства] — 61 35, советского строительства и быта — [...] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — [...] информации — 34-05, общественная приёмная — [...]

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной апрелиин 6. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н.01395. Заказ № 18[..]